

עיתונות בקובל בחודשיים האחרונים לפני פרוץ המלחמה (יוני-יולי-אוגוסט 1939)

מתוך השבועון הקובלאי "אונזער לעבן" (חיינו)

תרגום מידיש : בני גבירצמן

הערה : בסוגריים עגולים – הערות המתרגם ; סוגריים רבועים הם במקור

כותרת עמוד ראשון של "חיינו":

כלי ביטוי בלתי מפלגתי, חברתי ספרותי, עבור וואהלין ופולסיה מופיע כל יום שישי. המחיר 10 גראשן. יוצא לאור זו השנה השנייה.

גיליון 134 - יום שישי, ה-23 יוני 1939

רק כמו שז'בוטינסקי מציע ליהודים

הלל צייטלין, מאמר ב"מומענט" מה-9 ביוני 1939

בגלל חשיבות המאמר, אנו מעתיקים אותו לכאן- המערכת

כאשר סנחריב וחילותיו שמו מצור על יהודה, ציווה חזקיהו לקרוא את דברי הנביא ישעיהו בן אמוץ : "באו בנינו עד משבר וכוח אין ללידה". כל העם היהודי נמצא עכשיו במצב דומה : חייב להיולד משהו גדול וקדוש ; ייסורי הלידה נמשכים כבר עשרות שנים ובארבע-חמש השנים האחרונות גדלו והתחזקו כאבים אלה עד שאין לשאתם עוד. ייסורי אמנו, כנסת ישראל, זעקותיה, יבבותיה, מגיעים עד כסא הכבוד – ולידה עדיין אין. בשעות של חולשה ; בשעות של היסוסים ; בשעות שהמרה השחורה אופפת אותנו בזרועות ברזל ; בשעות שאדי עופרת יורדים על פני האדמה כדי לחונקנו והקרקע בוערת מתחת לרגלינו ואין לאן לברוח והיכן להציל את נפשותינו ; בשעות כאלה אנחנו מוכרים להתלונן כדברי הנביא : "הרינו, חלנו (כאבנו), כמו ילדנו רוח"... הסתפקנו אז במחשבה כי יש לנו רק ייסורי לידה – בעוד שאין לנו כל עובר ללדת. אנחנו נושאים רק רוחות ולא נפשות חיות.

אבל כאשר נשתחרר מחלום הבלהות החונק הזה ; כאשר לזמן מה יפוג הערפל האפל מסביבנו ; כאשר יתאפשר לנו לראות ברור ובולט יותר כל מה שמתרחש סביבנו, רואים אנו כי כנסת ישראל אינה עוסקת כיום ב"רוח" [כמו, למשל, בימי שבת צב], אלא אכן ילדים חיים, בריאים בביטנה – לא עוד "כוח אין ללידה". הכל בשל, הכל גמור, רק חסרים הכוחות הפנימיים ללידה.

במשך הגלות הארוכה עייפו והתישו את כנסת ישראל ובמשך ארבע-חמש השנים האחרונות, כאשר חלק גדול מהעולם החליט להשמידה, היא נמצאת באפיסת כוחות מוחלטת... "קול בת ציון תתיפח תפרוש כפיה, אוי לי, כי עיפה נפשי להורגים"... במצב כזה צריכים להופיע "מושיעים"; חייבים לקום אנשים בעלי עצה רבה ויד מעשית חזקה; צריכים לקום אנשים בעלי מוחות מזהירים ונשמות גדולות שינחמו, יביאו אומץ, יחזקו, יארגנו, יאחדו, ירחיקו את המזוייף, הקטנוני והמזיק וישפרו ויחזקו את לשד החיים שעדיין קיים בעם המעונה והעייף. צריכים לבוא אנשים שיוכלו לזעוק בפני כל העולם את כאבנו, הכאב של עם שגזלו ממנו את ארצו, שרדפו וגירשו אותו מכל הארצות וגם עכשיו הוא נרדף ומגורש מכל המדינות הללו, למרות שהוא תרם להן במשך דורות רבים את כל כוחותיו הרוחניים והחומריים, שהקריב על מזבחותיהם את ילדיו הטובים ביותר ויצר להם אמנות ומדע, תעשייה ומסחר, מלבד זה שתרם להם את הטוב ביותר והקדוש ביותר בתרבותם – דת ואתיקה. צריכים להימצא אנשים שיוכלו להשמיע זעקה שתרעיד את האדמה. לא לשאת נאומי-פרלמנט רגילים ובוודאי שלא דרשות פושרות כמו בקונגרס היהודי העולמי, אלא דברים שנאמר עליהם "הלא כה דברי באש נאום ה' וכפטיש יפוצץ סלע". "הנח להם, לישראל. אם אינם נביאים – בני נביאים הם" ובכל מקום שבו נאמרת מלה קשה, חזקה מאוד ובעלת עוצמה, שורה רוח הכל יכול (האל). לא קונגרס יהודי עולמי צריכים לכנס עתה אלא דווקא כמו שז'בוטינסקי מציע, פרלמנט של יהדות מזרח אירופה. חייבים לבוא אלה שחשים על בשרם את כל הכאב, האומללות והייסורים של העם.

בר-אלי **נחמתנו**

לזוללי היהודים הביתיים שלנו (האנטישמים הפולניים) אין מרגוע. עד לא מכבר הם קיבלו את התורה ההיטלרית (נגד היהודים) במלוא ה"נעשה ונשמע". ללא כל הסתייגות. זללו שני יהודים לתיאבון לארוחת בוקר, כמה עשרות לתיאבון לארוחת צהרים וכמה לקינוח. הכל היה כדאי, הכל "התקבל יפה". השליכו את היהודים מגרמניה (הכוונה לגירוש יהודים בעלי אזרחות פולנית מגרמניה בשנות ה-30) – יפה מאוד. החריבו את עסקיהם של יהודים פולניים בדאנציג ובגרמניה – טוב מאוד. צריך לעשות כך גם אצלנו בפולין. ואכן עשו כך עד... שהחלו (הנאצים) להשחזר את שיניהם על גבולות פולין (הכוונה לדרישת גרמניה לחבר את מזרח פרוסיה עם מרכז גרמניה דרך פרוזדור דאנציג). ואז מתחילים (האנטישמים הפולניים) מעט להתגרד. לפתע רואים לאן הרוח נושאת אותו, את צלב הקרס. באים במבוכה.

אבל רק לזמן מה. כעת מתפשטת תורה חדשה. "אמת", אומר לו סטרונסקי [כמדומה] ב"אבצ" (שם כתב-עת פולני אנטישמי), ומחרים מחזיקים אחריו ולועסים זאת בשאר עיתוניהם: "היהודים כיום אנטי גרמנים, אבל רק לגבי גרמניה ההיטלריסטית. ברגע שיגיע לשלטון מישהו אחר, מיריבי היטלר, הם יהפכו לידידי גרמניה ולמתנגדינו, בעוד אנחנו תמיד מתנגדים לגרמנים! וזוהי טעות חמורה וכפולה. סטרונסקי וחבורתו יכולים להיות רגועים. אפילו ינצח ויגיע לשלטון (בגרמניה) מישהו (ממתנגדי היטלר), הרי הנוער הגרמני נגוע כל כך בשנאת יהודים, בשנאת פולנים, בשנאת אנגלים ו... שנאת אדם בכלל, שהם יהיו מזוהמים למשך עשרות שנים. משום כך אין זו לא רק מפלגה פוליטית. משום כך הנאציזם הוא ריקבון שמתפשט בכל הגוף של העם הגרמני והנשמה הגרמנית. משום כך זוהי מפלה גרועה עוד יותר מאשר בשדה הקרב.

אבל בפולין לא חסרים מוחות נאורים שיש להם הבנה פוליטית בשלה וחדה ובהירה. ותודה לאל, חלק מהם מחזיקים בהגה הפוליטיקה וחיי הכלכלה שלנו. הם אינם נובלים בבתי הכלא ובמתנות הריכוז. הם מחזיקים את השלטון בידיהם בחוזקה והודות למחשבתם הפוליטית הרגישה הם אינם מאפשרים להיגרר אחרי פרובוקציות ולחרוק את השיניים ב"טיעון היהודי".

אנחנו מאמינים, כי בראותנו איך הנאציזם כורה לעצמו קבר, הם לא ירשו שהחיים הפוליטיים בפולין יהיו נגועים בהתגרות ביהודים, או (שייוצרו בפולין) מרכזים של אי שביעות רצון בזמנים אלה, כאשר מצידו האחר של הגבול (כלומר בגרמניה) מנופפים חרבות ללא הפוגה, כאשר נדרשת החלטיות מאוחדת, נכונות להקרבת דם ורכוש. ותודה לאל, הם התעוררו בזמן.

תודה לאל, ש"הטיעון היהודי" מתגלה כחרק מסוכן, מין כינה, שעקיצתה בגופו של בעל הבית שלה מביאה מחלה מסוכנת, שבה השיגעון בא יחדיו עם ביטחון עצמי מופרז, עם טיפשות פוליטית, עם התעסקות שפלה, במקום טיפול נאות באינטרסים האמיתיים, החשובים, החיוניים, של המולדת.

בת קול / י.מ. זילבעררייך

ממזרח למערב, מצפון לדרום
רעש, שאון, המולה.
כאשר נעשה שקט נשמע קול:
"ישראל התחזק, אל תאבד את האומץ."
זועק ישראל, בוכה בקול גדול:
"אויה, כבר אין לי עוד כוח
לשאת בעינוי הזה -
להיות תמיד נע ונד מביתי.
אינני מסוגל עוד לשאת
מראה שדים בדמויות אדם."
"ישראל!" נשמע שוב הקול בגערה,
"צרות היהודים מוכרחות יהיו לעבור
ולמענים את היהודים יהיה אוי ואבוי.
כל דם יהודי חף מפשע שנשפך
לא ייוותר ללא תגובה.
כל מי שעשה ועושה רע ליהודים,
יבוא עליו חורבן לנצח.
או אז יבוא הסוף לצרות ישראל.
מאז תחיה תמיד בשלום."

(מודעה)

ערקלערונג.

אנוי חי עם קירסטין קלאנגען אין
סאטא או אין האג בפאלם צוסיקאטן
דעם ה' פייער ערקלער אין, אז דאס
איז בלויז א פראוואקאציע פון ה'
פייער בכדי אונטערצוברענגען פון
עניסענען דערביי מאטערק אין אז
דער ה' פייער האט שוין אייניגע מאל
אנגעזענרעט אזעלכע מיטלען געגן
אנדערע שניידער.
ישראל ערליך סענצור שניידער.

הבהרה.

מאחר שמתהלכות בעיר שמועות שכאילו היכיתי את ה' פייער אני מבהיר
שזוהי רק פרובוקציה של ה' פייער כדי להרוס את קיומי. משום כך אני
מצייין, כי ה' פייער כבר נקט כמה פעמים אמצעים כאלה נגד חייטים אחרים.
ישראל ערליך חייט גברים.

**לתשומת לב
חובבי המוסיקה!**

הרוצים אתם להיות מוסיקליים, להכיר היטב תווים?
הרוצים אתם להיות בעלי קצב טוב ולדעת לנגן ברמה בסיסית?
הרוצים אתם לשלוט בכינור או במנדולינה?
(אם כן) אתם צריכים לפנות אל הפדגוג הטוב והעדין

ש. שווארץ

קובל, ליסטופדובה 19 דירה 3
גם מתקן כלי נגינה שונים.
עבודה סולידית. בבקשה להיווכח

אכטונג

סימפאטיקער פון מזיקן

חילם איהר זיין סוניקאלישו גום קענען
גאטען

חילם איהר האבן א גוטן טעמא און
ניינליך קענען שפילען?

חילם איהר בעהערשן זיי פידעל אדער
מאנדאלין?

זאלט איהר זיך העלדן צום ענדענישן.
גוט - דאס איז דאס פאר אונדז

ש. שווארץ

קאמפל, ליסטופדובה 19 דירה 3.

אויך רעפארירט פארשידענע סויקל-
אינסטרומענטן.

טאג'אך אריבער. ביטע היגעראיינגן.

טעלעגראם!

אין קורצן קומט קיין קאוועל

אלעקס שטיין

מיט זיין טעאטר אנסאמבל אויף איין
טארשטעלונג

„גאט מענש טייוועל“

פאדערגיירטע פארשטעלונג פון יעקב
גארדין לויט דער אינסצעניזאציע פון

מאריס שווארץ.

פרטים אין די אנאנסען.

מיברק!

בקרוב מגיע לקובל

אלעקס שטיין

עם להקת התיאטרון שלו, להצגת

”אל, אדם, שד“

מחזה מחודש מאת יעקב גורדין בבימויו של מוריס שווארץ.
פרטים במודעות.

**עכשיו לכל אחד
רדיו טלפונקן**

(מופעל) בסוללות – 115 זלוטי
(מופעל) בזרם חילופין – 136 זלוטי

Teraz dla każdego
RADIO TELEFUNKEN
NA BATERIE ŻŁ 115.-
NA PRĄD
ZMIENNY ŻŁ 136.-

חדשות קובל

עצרת אבל

ביום ראשון, א' בתמוז, יום השנה לשלמה בן יוסף, התקיימה בבית הכנסת הגדול עצרת אבל.

בשעה היעודה היה בית הכנסת מלא וגדוש בקהל.

פתח את העצרת היו"ר ה' גלפאנד, המבקש מהחזן של בית הכנסת, ה' מ. קוציק, לשאת את תפילות האבל.

החזן מקסים את הקהל בזמרה נהדרת של שני פרקי תהילים. עכשיו נוטל את זכות הדיבור ה' נתן צוקרמן. נאום האבל שלו, העשיר בתוכנו, הוא מביא את הקהל עד דמעות. לאחר מכן דיברו הח' ב. אהרונזון וב. וורבה, שתיאר במילים פשוטות את דמותו הנאה של גיבור העם הגדול שהלך לעולמו וקרא לבית"רים לקחת ממנו דוגמה וללכת בדרכיו עד לנצחון הסופי.

בסיום משמיע החזן ה' מ. קוציק בחגיגות (את תפילת) אל מלא רחמים ומקסים את הציבור. נשמעות בכיות של נשים. בשירת "התקוה" נעלת עצרת האבל.

כדאי לציין, כי מנציגות הקהילה שלנו וגם מקרב הרבנים, לא מצא אף אחד הכרח לבוא. נראה כי זה לא חשוב להם במיוחד ובמילא הם היו אורחים לא נחוצים. טוב שהם לא הגיעו.

(שלמה בן יוסף נולד בלוצק ב-1913. ב-1937 עלה ארצה והתיישב בראש פינה שם הצטרף לקבוצת עבודה של בית"ר. ב-1938, לאחר כמה התקפות של כנופיות ערביות, שבהן נרצחו באכזריות מספר יהודים, החליטו בן יוסף ושני חברים נוספים בפלוגת בית"ר בראש פינה, בניגוד לעמדת מפקדיהם, לנקום בערבים. ב-21 באפריל 1938 תקפו השלושה אוטובוס ערבי בכביש ראש פינה – צפת, אך הרימון שהוטל על האוטובוס לא התפוצץ ואיש מהנוסעים לא נפגע. השלושה הסתתרו במערה סמוכה (הקרויה עד היום "מערת שלמה בן יוסף", ובה יש עתה מוזיאון קטן), אך רועים ערבים שרעו באזור גילו את המסתתרים והם נתפסו על ידי המשטרה הבריטית. כנגד השלושה הוגש כתב אישום באשמת החזקת נשק ובכוונה לגרום מוות באמצעות הנשק שהחזיקו. העונש המנדטורי על עבירות אלו היה מוות. בן יוסף הוצא להורג בתלייה בכלא עכו ב-29 ביוני 1938. הוא נקבר בראש פינה, בטקס בית"רי מלא. בן יוסף היה בכך לראשון מבין עולי הגרדום והוצאתו להורג גרמה לגל מחאות והפגנות בארץ ובעולם היהודי.)

"אורט"

"אורט" היא רשת חינוך מקצועי שהוקמה ברוסיה בסוף המאה ה-19 כדי לאפשר ליהודים להתפרנס ממלאכות שונות. הרשת קיימת עד היום והיא פועלת גם בישראל.

ביום שלישי הסתיימו הבחינות בבית הספר "אורט" בקובל. הבחינות התקיימו בבית הספר המקצועי הפולני בקובל, בנוכחות מדריכים מוורשה. בעיקבות זאת חולקו תעודות ל-29 תלמידות מהקורס השלישי של בית הספר "אורט".

כפי שאנו רואים, עבודת "אורט" פורייה מאוד. היה רצוי שיתעניינו מעט יותר במוסד חשוב כל כך כמו "אורט" ולאפשר במהירות הרבה ביותר להקים בית ספר לנערים, כדי למלא את רצונם של מאות הורים.

מושבת הקיץ של "טאז"

היום יוצאת להורודלץ הקבוצה הראשונה של 150 ילדים. הילדים יהיו כל הזמן תחת השגחה רפואית-סניטרית. המושבה תימשך ארבעה שבועות.

מותר לבקר אצל הילדים רק בשבת, יום ראשון וחג, מ-2 עד 5 אחר הצהריים. זאת, בתנאי שהאורחים ימלאו בקפדנות אחרי ההוראות המיועדות להם. במקרה של מחלת ילד, יקבלו ההורים הודעה. דיווח מפורט ניתן בשבוע הבא.

האמן שלנו איזאק הערליך למען ל.א.פ.פ.

ביום שלישי שעבר התקיים בקולנוע "אואזה" (אואזיס) רסיטל צ'לו של בן עירנו, הבוגר בהצטיינות של הקונסרבטוריון בוורשה, איזאק הערליך.

הקונצרט עורר התעניינות מרובה אצל אוהבי התרבות האמיתיים. יש לציין במיוחד את "תפילה יהודית" של סטוצ'בסקי ואת הרפסודיה ההונגרית של ד. פופרס. ליוותה בפסנתר אשתו (של הצ'יק), פופייל. הקונצרט עבר בהצלחה. ההכנסה נטו מיועדת עבור ל.א.פ.פ. (אירגון צדקה כלשהו?) לאחר הקונצרט הודו לאמן הערליך נציגי השלטונות.

התנפלות ומהלומות

ביום שישי בערב התנפלו שמחה ושרה טרכטנברג וגיסם, ברוך שווארץ, מסיבות בלתי ברורות, על משפחת גולדברג ועל יחזקאל גולדברג ברחוב פבריצינה, והיכו אותם מכות רצח. המשטרה שהוזעקה למקום רשמה דו"ח נגד התוקפים.

מבית המשפט

אתמול נפתח המשפט שציפו לו זה מכבר, נגד העורך (של השבועון המתחרה "קול קובלי") ה' יעקב בוראק. הוא מואשם לפי סעיף 251 על סחיטה. מאחר שהנתבע הזמין עדויות חדשות, הוא הצליח לדחות את המשפט.

הידיעה להלן עוסקת בתוכנית לשיפור בתי העיר (אורבאניזציה; עיור) קובל, שהיתה כרוכה בהריסת עשרות בתים, בהם התגוררו כאלפיים יהודים.

קובל היהודית – והעיור

ביום ב', ה-19 ביוני, במשרדי הקהילה, נערכה אסיפה של הנפגעים מהעיור. כן השתתפו באסיפה ה"ה הרב טברסקי, ד"ר שאץ, עורך הדין ברזה, חבר המועצה ווייסמן, הנציג בבית הנבחרים האזורי שיינבוים, מילשטיין, שטיינמן ואחרים.

לאחר דיון ממושך שבו לקחו חלק כל הנוכחים, התברר כי עדיין צריכים להרוס בימים הקרובים 80 בתים, וכתוצאה מכך יהיו חייבים כאלפיים יהודים להיזרק אל הרחוב. כדי למנוע זאת הוזמן המהנדס ויקטור ליברוביץ מלוצק, שכתב חוות דעת, כי רוב הבתים עודם במצב טוב ואין צורך להרסם. בעיקבות זאת הוחלט באסיפה לשלוח משלחת לוורשה, כדי לדרוש דיון מחדש בהחלטה להרוס את כל הבתים הללו.

במקביל הוחלט לפעול בעיריה כדי למצוא קורת גג לקרבנות היהודיים של העיור. לאחר מכן התקיים דיון לגבי הדרכים למימון המשלחת לוורשה. הועלו הצעות שונות, אבל מאחר שכולן לא היו מעשיות, נסגרה האסיפה ללא החלטה.

בושה לנו, בעלי המלאכה

לאן כבר הגיעו מנהיגינו המורשים

אל הציבור!

בבואי לקובל כחייט נשים השגתי הודות לידע המקצועי שלי חוג לקוחות טוב ומתברר, כי אצל "המנהיג המורשה של האיגוד המקצועי" זה כמו עצם בגרון. אך מכיוון שאי אפשר היה לקחת ממני את הלקוחות, הם הלכו "בדרכים אחרות"... וכך לפני כשבועיים הזמינו אותי אל המבקר פראצי כדי שאבהיר אם עובדים אצלי (ללא הסכם כנדרש) מספר אנשים שאינני יודע עליהם. אבל ב-20 בחודש זה קיבלתי מהמבקר פראצי דו"ח שבו נאמר כי ה' רב משה'לה לדרמן סגן המנהל ואחרים מהאיגוד המקצועי מאשרים, כי התלונה נגדי נכונה. שום הסברים אינם נחוצים. אני מאמין כי בעלי המלאכה יגיבו כראוי ושיציבור בעלי המלאכה יידע מי עומד אצלם בראש. בכבוד שמחה חייט.

מן המערכת

בקשר לכל ענייני המערכת נא לפנות אל העורך י.מ. זילבעררייך, המקבל כל היום אצלו בבית, רח' לגיונוב 51.

משבוע לשבוע ומה הלאה?

בימים אלה הסתיימה שנת הלימודים של בתי הספר, בתפילות חגיגיות בכל בתי התפילה של כל הדתות, באירועים עליזים ובילויים.

הנוער הלומד, שבמשך כל השנה היה בלחץ לא קטן, אכן הרוויח ביושר את מנוחת החופשה. אלה שעולים כיתה עזבו מאושרים את כותלי בית הספר בתקווה לחזור אליהם בעוד כחודשיים ולהתיישב שוב בכיתות הלימוד כדי להמשיך בלימודיהם עד סיום בית הספר התיכון וקבלת תעודת הבגרות.

ההורים מתענים כל חייהם וחוסכים ממש מפת לחמם האחרונה, כדי שילדיהם ילמדו ושהדבר יביא אותם למטרה מסוימת. משום כך אין פלא שכאשר הבן מקבל תעודת בגרות, נעשה הדבר ליום חג גדול מלא שמחה ותקווה.

* * *

אלא שאחרת לגמרי נראה המצב אצל ההורים היהודיים העניים שלנו. לא מעט כאב צריכים הילדים לסבול כל זמן לימודיהם. בכל מקום דוחקים בתלמידי בית הספר היהודי ובכל מקום שבו יוצא להם להיפגש עם תלמידים נוצריים, הם שומעים את המלה הגורמת עצב כה רב: "זשיד". ובאווירה מדכאת זאת חייב הילד היהודי ללמוד. אף כי למרות כל ההפרעות הללו, התלמיד היהודי הוא תמיד הטוב ביותר.

הרבה יותר עצוב המצב, כאשר לאחר שנים רבות של מאמץ וייסורים מקבל (הנער) היהודי האומלל את תעודת הבגרות ורוצה לתכנן מה לעשות להבא ומה יהיה בעתיד, בעוד ההורים היהודיים האומללים רוצים שבסופו של דבר יגיע ילדם שלהם לתכלית כלשהי, ומבלי להתחשב בתנאים החומריים הקשים, שולחים את הילד לאוניברסיטה. וכאן דרכם חסומה.

ליהודים אין מקום בחינוך הגבוה. וכאשר אחד ממאות (הפונים היהודיים) כן מתקבל למוסד לימודים גבוהים, אין עמיתיו שנותרו בבית צריכים לקנא בו. שכן כאן מתחיל להישפך עליו הגורל המר באמת. כאן הוא כבר מקבל במקום מילים, משהו ממשי: הוא סופג מהלומות בשפע ולעיתים קרובות, בקטטות כאלה הוא מאבד את חיו, כפי שכבר נוכחנו במקרים העצובים בבית ספר גבוה בלמברג. וגם אלה שכבר מסיימים ומקבלים את תעודת הדוקטור, מהנדס או עורך דין, נותרים ללא כל סיכויים לעתיד, כי בכל מקום הדלתות נעולות בפניהם.

* * *

עצוב הוא גורל הנוער שלנו ועצוב עוד יותר הוא הגורל של ההורים העניים שלנו.

* * *

אבל אשם בכל כל אלה הוא הנוער עצמו. תמיד היה לו מוצא ואותו מוצא יהיה גם בעתיד. נוער יהודי לאומי, התייצב לשורות המאבק של אחיך, הלוחמים למען עם יהודי חופשי ולמען מדינה יהודית חופשית בארץ ישראל משני צידי הירדן. התייצב לרשות מנהיגנו (הכוונה כנראה לזיבוטינסקי), שיוליך אותך לחופש ולכבוד ויאפשר לך להגיע ליעד הסופי: חיים באווירה משלנו, בבית ספר גבוה שלנו, שם תחוש חופשי ומגיניך יהיו מדי בית"ר והדגל הכחול-לבן.

מ. רויזן

במושבת הקיץ הנהדרת של "טאז" בהורודלץ

אירגון "טאז": הוקם במלחמת העולם הראשונה כדי לשפר את בריאותם של יהודי מזרח אירופה, שנפגעה קשות בגלל המלחמה. האירגון, שזכה לסיוע רב מאירגון ה"גיוינט" של יהודי ארה"ב, דאג במיוחד לשכבות העניות של היהודים על ידי חלוקת תרופות חינם, בדיקות רפואיות חינם, הרצאות על היגיינה ואירגון קייטנות קיץ לילדי העניים, כדי שיקבלו מזון בריא ויתחזקו פיזית.

ביום ראשון שעבר הודיעה הנהלת "טאז" המקומית, באמצעות הזמנות מיוחדות, כי בקשר לפתיחה החגיגית של מושבת הקיץ (הקייטנה), היא מארגנת סיור מיוחד ונשף ריקודים בהורודלץ. בהזמנות דובר גם על מוסיקה סלונית, מזונן מיוחד זול וקשר אוטובוסים נוח, שייסעו מקובל למקום הסיור – הורודלץ.

* * *

ביום ראשון בבוקר סייעה אמא טבע להצלחת האירוע. היה זה יום קיץ נאה ובהיר. מפעם לפעם נשבה רוח צוננת קלה.

נסענו באוטובוס הראשון בשבע בבוקר.

כבר בכניסה ניצבנו מלאי פליאה. מסרו לנו כי המושבה מאורגנת יפה, אבל ליופי כזה לא התכוונן אף אחד מאיתנו...

* * *

השטח של "טאז" ביער היה מוקף גדר חדשה ויפה מאוד. בכניסה הראשית הוצב שלט מעוצב בטעם: "מושבת הקיץ של 'טאז'". מרחוק נראה הדגל הלבן-ירוק של טאז מתבדר ברוח, מעל תורן גבוה. פותחים לפנינו את הכניסה הראשית. שביל בטון צר מוליך את מיבני הקיץ. משני הצדדים – פרחים נאים. פה ושם, על לוחות פח, כתוב בידיש ובפולנית: "שימרו על הפרחים".

מהצד, בנקודות שונות, ניצבים סלים לפסולת.

לפני הכניסה לבניין המרכזי מפנה בעל השמחה, ד"ר זיסקינד, את תשומת ליבנו ללוח שעליו כתוב בפרחים:

19 $\frac{25}{VI}$ 39

כל יום מחליפים את התאריך בפרחים חדשים.

* * *

אנחנו נכנסים לבניין המרכזי. הניקיון קורן. אותיות דפוס על שלטים קטנים מיוחדים אומרות: חדר שינה לילדות, חדר שינה לילדים, חדרי הצוות, חדר בידוד, חדר רופאים. הכל כל כך נקי, נפלא. בחדר השינה הגדול והמואר בקרני השמש, כלי המיטה המכסים את המיטות הקטנות צחים כשלג. לכל ילד אותה כרית ואותה שמירה. לכל ילד ממתנה הפתעה נעימה: כותונת לילה חדשה לחלוטין שהוכנה למענו.

בחלונות הגדולים מעמעמים את האור וילוונות ירוקים גדולים.

כנים חדשים שעליהם יתלו הילדים את בגדיהם בלילה, ניצבים בחדר.

גם בפרוזדור נמצאות מציאות רבות. לכל ילד יש כאן ארונית לחפציו וארונית מיוחדת לנעלים. הקירות

מקושטים בתמונות חינוכיות לילדים.

* * *

אנחנו יוצאים מהבניין המרכזי והנה לפנינו המרפסת המכוסה בסככה, שזה אך נבנתה ובה ינחו הילדים לאחר הארוחה, או שבה ישחקו. המרפסת תופסת את כל אורך הבניין המרכזי ורוחבו. חלקה הקדמי פונה אל מגרש משחקים של הילדים. הוא מצוי באולם השמש. כאן ניצבים כסאות נוח שעליהם יכולים הילדים להשתזף. קירות המרפסת מלאים בחלקם העליון בוילונות ובתמונות. ובחלקם התחתון בפרחים ובסיסמאות, כגון: "טאז מכריזה על ניקיון, אוויר ובריאות".

היום מלאה המרפסת בשולחנות ערוכים מכוסים במפות לבנות. כאן יקבלו ויאכילו את האורחים הרבים שיבואו כדי להתפעל ממושבת "טאז".

* * *

מראים לנו עוד את בניין המקלחות הקרות המיוחד לילדים. את המטבח המשופץ. את האולם הגדול, המלוקק והחגיגי שבו אוכלים הילדים. שוב מתנועעים כאן ברוח וילונות נאים. שוב תמונות יפות. שוב סיסמאות חינוכיות המשתרעות לאורך מטרים רבים:

"הפרח הזקוק ביותר לשמש הוא הילד"; "רוח בריאה בגוף בריא".
בכותל המזרח, מעל ללוח סדר היום המיועד לילדים, תלויה סיסמה גדולה: "ילדים היו בריאים".
היום אין שולחנות אוכל באולם האוכל הגדול. היום ניצבת בו במה מיוחדת, מקום לתזמורת, והריצפה מבהיקה מסבון ושעווה. היום ירקדו כאן האורחים. כאן יתקיים נשף הריקודים הגדול של "טאז".

* * *

וזה עוד לא הכל. אנחנו נמצאים במגרש המשחקים של "טאז". מלבד מיתקני ספורט ומשחק שונים מצויה כאן גם מגלשה, שהילדים גולשים בה בשמחה מלמעלה למטה, אל החול הטובעני. פה ושם מצויות פינות שקטות בסוכות עם כסאות ישיבה לילדים. הכל מוקף בעצי אורן צעירים ותמירים של יער האורנים בהורודלץ.

* * *

ביום שני השבוע נפתח השער המרכזי של מושבת הקיץ "טאז" ודרכו נכנסה קבוצת הילדים הראשונה לחודש הראשון של העונה. 160 ילדים בגיל 7 עד 14.
למענם – למען העניים, החיוורים, הרזים, רובם דיירי המרתפים משכבות האוכלוסייה היהודית העניות ביותר, לשירותם ניצבים כל המיתקנים הנהדרים של מושבת הקיץ "טאז". ילדים מורעבים, של הורים מורעבים, יקבלו כאן לשובע, במשך חודש שלם, ארוחות ממדרגה ראשונה.
דיירי מרתפים בעלי פנים חיוורים ישתזפו כאן ויאדימו.
ילדים חסרי ישע של הורים טרודים בדאגות פרנסה ילמדו כאן אצל מורים ומורות מיוחדים.
ילדים חלושים יבקרו כל יום אצל רופא, ואחות מוסמכת מיוחדת תטפל בהם ותחזק אותם בעזרת התרופות הרבות שהמושבה עשירה בהן.

* * *

מהיזם העיקרי והיו"ר של הנהלת "טאז", ד"ר זיסקינד חסר המנוחה, נודע לנו כי כל אלה עדיין אינם ממצים את כל הפעילות של עבודת "טאז": לילדים העניים הצעירים מאוד, בגיל 4 עד 7 שנים, אורגנה בנפרד מושבה למחצה (לחצי יום?), הנמצאת בגינה במרכז העיר קובל. שם ניזונים (מקבלים ארוחות) עוד 150 ילדים מן העניים שבעניים.

* * *

אידיאה ואידיאל הם יחסיים. לגבי אנשים מעטים, מעטים מאוד, אפשר לומר כי הגשימו את האידיאלים שלהם במהלך חייהם הקשים. לבודדים אלה משתייכים גם חברי ההנהלה המקומית של "טאז" ובראשם היו"ר ד"ר זיסקינד, שנתן דוגמה מהשורה הראשונה, כיצד אפשר וצריך לפעול בעבודת השדה של "טאז" על פי האפשרויות הכלכליות והחברתיות, במצב התמיכה הנוכחית של האוכלוסייה הקובלאית.
מי יודע איך היתה נראית פעילות "טאז" אילו האוכלוסייה היהודית של קובל היתה תומכת ביתר חמימות במילוי משימותיה של "טאז".

* * *

בהזדמנות אחרת בעבר כבר כתבתי אודות "טאז", כי "שנה הולכת ושנה באה והעניים מתפללים להצלחתה של 'טאז'".

"הורים רזים, רדופים על ידי חוסר פרנסה ואחוזים מרה שחורה, מברכים את מנהיגיה החברתיים של 'טאז' על שהם מביאים לחיי ילדיהם העניים חודש אחד בשנה של שמחה ובריאות." דברים אלה כתבתי לפני שנה, כאשר המושבה עדיין לא היתה כה מוצלחת. היום הייתי צריך לכתוב הרבה יותר סופרלטיבים...

י.מ. זילבעררייך

הבט משמים וראה!

הבט משמים וראה איך היינו ללעג וקלס בין העמים. דברים אלה מתאימים כל כך לימינו, כאילו נוצרו במיוחד בשבילנו. אם ננסה לנתח את העניין נתרשם מייד, כי ה(פסוק) "נחשבו כצאן לטבח יובל", הוא אירוע יומיומי. (הפסוק) "להרוג ולאבד ולמכה ולחרפה" גם הוא אינו שייך לעבר. מילא, אצל שונאינו זה הרי כבר מוחלט. אלא שאפילו אצל ידידינו לכאורה אנחנו ללעג וקלס. לו היינו בוחנים זאת, היינו משתכנעים מייד איך אנחנו נראים אצל ידידינו לכאורה. מקום ראשון ברשימה זאת תופסת, כמובן ארצות הברית. הם מפיצים בכל העולם את דבר ידידותם כלפינו. אמת! אי אפשר לומר כי לא. אבל הבה נבחן היטב האם זה מ"שנאת המן" או מ"אהבת מרדכי"? אנו מאמינים כי זה יותר "משנאת המן", כי אנו יודעים היטב שגרמניה היום היא כעצם בגרון לאמריקה. קודם כל היא מציפה את השוק העולמי במוצריה ומתחרה בארצות הברית במחיריה הנמוכים. כפי שמגלים התעשיינים האמריקניים הגדולים, נציגי החוגים הפיננסיים, נמצאים האינטרסים הכלכליים של אמריקה בסכנה בגלל ההיטלריזם ולכך מסכימים ראשי הממשלה הוויינגטונית והם מצביעים על הקשיים שהאמריקנים צריכים לעמוד נגדם בגלל ההיטלריזם. זה בעניין הכלכלי. מבחינה פוליטית גם מלחמת יפאן-סין איננה גורמת לאמריקנים להיות חברים טובים של גרמניה. ממילא משתמשת אמריקה בהזדמנות זאת כדי למחות (נגד רדיפת היהודים בגרמניה הנאצית)... אבל האם יש משהו מוחשי במחאות האמריקניות? ועוד אחת מידידותינו, אנגליה הצבועה. הנה הם מוחים ודנים בשאלה היהודית. צצים רעיונות ליישב יהודים במושבות האנגליות. מובן מאליו שבאמצעות הון יהודי, באמצעות הלוואה בינלאומית, מובן שעל ידי בנקאים יהודיים. האין זה הכל כדי לעשות צחוק מאיתנו, היהודים? אילו היתה אנגליה חושבת על כך ברצינות, היא בוודאי היתה פותחת את שערי ארץ ישראל, שכן זוהי הצלתנו היחידה, שתפתור את בעייתנו הכאובה: הגירה חופשית לארץ ישראל. מובן מאליו כי אמריקה וצרפת היו מצליחות להשפיע בעניין, אבל כל הקורה ביניהם, כולל "הספר הלבן" הידוע לשימצה, מבהירים לנו, כי רק צחוקים לנו ובכל המחאות של המדינות הנ"ל אין כל ממשות.

כל המחאות נובעות רק מהלחץ של המצב המתוח בזירה הפוליטית. כך שאנחנו רשאים לומר בצדק: הבט משמים וראה, כי היינו ללעג...

הבהרה

בקשר להצהרה של ה' שמחה חייט שפורסמה בשבועון "אונוזער לעבן" ביום שישי, ה-23.6 השנה, גליון 22, תחת הכותרת "בושה לכולנו בעלי המלאכה", מבהירה הנהלת התאחדות האיגודים המקצועיים היהודיים בקובל את הפרטים הבאים:

אין זה נכון שהנהלת האיגודים המקצועיים מנהלת פעילות מזיקה מיוחדת נגד ה' שמחה חייט, במטרה "לקחת" מהנ"ל את הלקוחות. לעומת זאת נכון, כי האיגוד המקצועי העביר את הנ"ל דרך כל הצעדים הפורמליים הדרושים וסייע (לו) להפוך לחוקי ולארגן (למענו) בית מלאכה עצמאי בקובל.

אמת שהנהלת האיגוד המקצועי, בהסכם עם המעמד והסידורים מטעם לשכת בעלי המלאכה במחוז ווהלין, פועל בכל בתי המלאכה במטרה להכריח את בעליהם לחתום על חוזים עם השוליות, לשלוח אותם להשתלמויות בבתי ספר מקצועיים ולהקפיד על כך שרק מנהלי עבודה מדופלמים (בעלי דיפלומות) יהיו רשאים להעסיק שוליות. הנהלת האיגוד המקצועי, על ידי ביצוע תפקידיה, דואגת לכך שדור העתיד של בעלי המלאכה יהיה חוקי (יועסק על פי החוק) כדי שלא ייגרמו להם שום קשיים.

הפעילות אצל ה' ש. חייט וגם הצעדים הנוספים, בוצעו בידעיה ובהדרכתה של הנהלת האיגוד המקצועי בענף החייטות וחי' משה לדרמן, סגן מנהל האיגוד, שאין לו כל חשבונות פרטיים עם ה' שמחה חייט, רק ביצע את שליחות האיגוד.

בכבוד,

הנהלת האיגודים המקצועיים היהודיים המאוחדים בקובל

אכטונג!
 די ערשטקלאסיגע ווארשאנער בעלישע
פאר בעריי און וועשעריי
 וועלן בעדיגס 50 יאר יארע צומעיונג
 פארה פאקלום און פון וועלן ד.מ. און וועשעריי וועלן
א פיליט אין גאלאנטעריי וועשעריי פון משה שיק
 קאליסיאנע 1 נא. ראג פאקאנאט 2 פא.
 פ. 0. 20% וועלן פאקלום דעם צומעיונג
 פאקלום טאנאט

לתשומת לב!

המצבעה והמכבסה

הכימית הוורשאית מהמדרגה הראשונה בעלת 50 שנות ניסיון מודיעה כי מה-10 בחודש זה פתחה סניף בחנות הסדקית של משה שיק קולייובה מס' 1 פינת לגיונוב מס' 2 נ.ב. הנחת פירסום של 20% תינתן בחודש הראשון לפתיחה

בעקאנטמאכונג!
 מיר טעבן בעקאנט די גה' קונדען.
 און פון היינט אן גייען אפ יעדען טעג
 דורך אינער קאפ. צענושאראדע
 סאמאקאדען פון ווארשא
 קיין קאדעל און אומגעבענד.
 מיר נעמען אן אלע ארם סחורות
 צום עקספערדירען. סטעינע פרייען.
 סאלידע בעהאנדלונג. אינקאסעס היינט.
 לאציעס ווערן פונקטליך און סגעל ערליי.
 דינס. קוסט און איבערציגט איך.
 Biuro Eksp.
 „Transport - Warszawski“
 Gęsia 14. Telef. 11-06-32.
 סעריטעטער איך קאדעל און אומגעבענד
 מענדיל וויינשטיין קאדעל.

לידיעת הציבור!

הננו מביאים לידיעת כבי' הלקוחות, כי מהיום ואילך יוצאות כל יום באמצעות משרד השילוחים שלנו **משאיות תקניות מוורשה לקובל וסביבתה.** אנחנו מקבלים כל סוגי סחורות למשלוח. מחירים סבירים, שירות סולידי, גביית חשבונות בדייקנות ובמהירות. בואו ותיווכחו. משרד משלוחים "טרנספורט וורשבסקי" גסיה 14, טלפ. 11-06-32. הנציג בקובל וסביבתה **מענדיל וויינשטיין, קובל**

אכטונג געהערטע קונדן קאדעל.
 פון 13-14 ד.מ. פארטרייט בעהר
 נישט אינער עקספערדירע דער ביו.
 יעצט נער סעריטעטער ה' מענדיל
 וויינשטיין און מיר בייען די געני.
 העריס קונדן און ערטייען דעם היי.
 סערייגן צוטריו און זיך הענדן צו
 אונז מיט בעסטעלונגען העלבע וועלן
 הערן איסנעצירס פונקטליך רעיעל.
 און סגעל.
 TRANSPORT WOLYŃSKI
 Warszawa, Franciszkowska 30.
 Telefon 119330.
 מיט אכטונג: **בר. באסט**

לתשומת לב הלקוחות הנכבדים בקובל.

מה-13 בחודש זה אין מייצג אותנו עוד מי שהיה נציגנו עד כה, ה' **מענדל וויינשטיין** ואנו מבקשים מהלקוחות הנכבדים להקדיש לנו גם בעתיד את אמונם ולפנות אלינו בהזמנות, שיבוצעו בדייקנות, מהימנות ומהירות. טרנספורט ווהלינסקי וורשה, פרנציסקנסקה 30 טלפון 119330 בכבוד: **בר. באסט**

גיליון 136 - יום שישי, ה-7 יולי 1939

חדשות מקובל

מהתערוכה ב"אורט"

(י"אורט" הוקם במקורו ברוסיה במאה ה-19, כרשת לחינוך מקצועי של הנוער היהודי)

בשבת וביום ראשון התקיימה בחברת "אורט" תערוכה של עבודות שתלמידות בית הספר עשו. הוצגו כ-30 שמלות, בגדים מעוצבים, חולצות, מטפחות, מעשי ריקמה, דגמים של מלמלה ועוד, שנעשו בידי התלמידות בכל שלושת הקורסים, בעזרת מוריהן. המבקרים התפעלו מהעבודה הנהדרת של תלמידות "אורט" וגילו עניין רב בהן. המבקרים היו מכל השכבות החברתיות ומספרם היה גדול מאוד.

הנחות ברכבת לאלה שנוסעים לים

מיניסטרונין התקשורת מנהיג מה-1 ביולי עד ל-30 בספטמבר 50 אחוז הנחה לנוסעים אל אזורי הים הפולניים (הכוונה לאזור דנציג).

כל הקונה כרטיס רגיל ושוהה לפחות שישה ימים ליד הים, נוסע בחזרה לגמרי בחינם.

הוראה של מיניסטר המשפטים

לפי ההוראה השנתית של מיניסטר המשפטים, מקבלים כל השופטים והפקידים במערכת המשפט חופשה החל מה-15 ביולי עד לסוף חודש אוגוסט, כלומר למעלה משישה שבועות. משום כך לא יתקיימו בתקופה זאת כל משפטים אזרחיים פרט לדחופים. לעומת זאת כן יתקיימו המשפטים הפליליים ללא הפסקה.

אודות קרן תל-חי

(קרן תל חי אספה ברחבי העולם היהודי תרומות למען המפלגה הרוויזיוניסטית)

ביום שני התקיים בקובל יום פרח (יום סרט) לטובת קרן תל-חי. כל האוכלוסיה הקובלאית הפגינה עניין גדול לטובת הפרח ונאספו 107 זלוטי.

לרגל הצלחת הביצוע של יום הפרח הביעו ועדת קרן תל-חי וכן הנציג המוסמך של המרכז, ה' ויינברג, תודה לבבית לכל המשתתפים ביום הפרח.

אסיפה כללית של בעלי המלאכה

ביום ראשון, ה-25.6 השנה, התקיימה האסיפה הכללית השנתית של התאחדות האיגודים המקצועיים היהודיים בקובל, בנוכחות למעלה מ-150 חברים. האסיפה נפתחה על ידי זקן האגודה, ק. גאליידה. לאחר מכן, על פי הצעתו של ה' מ. וויינר, כובדו בעמידה הנופלים בארץ ישראל ובעלי המלאכה שנפטרו. כיושב ראש נבחר ה' חיים לייב הערליך, המזמין כאנשי ביקורת את החברים א.מ. נוט וש. גארבר. דו"ח הפעילות המסר על ידי זקן האגודה, ק. גאליידה וסגנו מ. לדרמן, שהציגו את הפעילות הפורייה של האיגודים המקצועיים היהודיים המאוחדים בקובל. את דו"ח הפעילות של הקופה קרא המזכיר, ה' גראניטשטיין.

חבר **יחיאל שטיין**, כיושב ראש ועדת הביקורת, קרא את הדו"ח של ועדת הביקורת, שקבע נחרצות כי הנהלת הספרים והניהול בוצעו בסדר מופתי והביע תודה למזכיר על פעילותו למען האיגוד המקצועי. בדיון אודות הדיווחים נטלו חלק החברים ש. ש.ש, ח.ל. הערליך, י. פאל, מ. לדרמן, י. פאייר, ולאחר דבריהם הוחלט פה אחד על קבלת הדיווחים על ידי האסיפה ומתן אישור סופי לפעולות הנהלה הפורשת. (לאחר מכן) נערכות בחירות להנהלה. כזקן האגודה נבחר פה אחד ח' **ברוך קאגאן**. שסגנו **משה לדרמן**. כתברי הנהלה החברים: מזכיר חיים לייב ערליך. גיזבר **מוטל קוואשניק**, מנהל כלכלי חיים שויב, **אברהם יצחק קוט**, **אברהם משה נאט** (נוט?), **אברהם קושניר**. מקום אחד בהנהלה הוקצה לסקציית האופים. בוועדת הביקורת, החברים: **יצחק פאייר**, **שייקה קאגאן ואפרים ווידרא**. בממלא מקום **נתן אקרמן**. האסיפה הכללית דנה גם בהצעה של הנהלה לגבי סילוק חברים מהאיגוד והחליטה, כי הנהלה החדשה זכאית לטפל בכל עניין אינדיווידואלית לחברים שבהם מדובר, על ביטול זכות החברות שלהם.

תקריות ומהלומות

ביום ראשון, בעת תחרות הכדורגל בין ק.ק.מ. קרזשעמ. עם "חשמונאיי" מקובל, הותקף על ידי חוליגנים **מרדכי אינגברג** בן ה-18 מקובל. המותקף נדקר בסכין ליד ליבו. הפצוע הועבר מייד אל ה' ד"ר שאץ, שם קיבל עזרה ראשונה. החוליגנים נמלטו. מצבו של הפצוע אינו מסוכן.

הותקף חברנו לעבודה

בהקשר לידיעה שהופיעה בגליון הקודם של "אונזער לעבן", כי מישהו בשם **ברוך שווארץ** היה מעורב בקטטה שאירעה ברחוב פאבריטשנע (**פבריציה**), התנפל האחרון במילים מגונות ובקללות על עמיתנו **משה קערפעל**, שהתלונן על כך במשטרה, אשר כבר העבירה את העניין לבית המשפט.

הודעה מטעם אגודת בית לחם

ועדת בית לחם מבקשת, כי כל הנוסעים לקייטנות, יזכרו את המחסור והרעב של יהודים נזקקים וישאירו את תרומותיהם לבית לחם.

הוועדה

רעמים

בשבת שעברה, בין 4 ל-5 אחר הצהריים, בעת סופה גדולה שהיתה מלווה ברעמים וברקים, הלם רעם בביתו של ה' אליהו ראזוכובסקי בעיירה טשורטשי. הרעם הרג בבית סוס והבית החל לבעור. השריפה כותה לפני בואם של הכבאים ורק הגג נשרף. בכפר רוטורי פגע רעם באיכר שחזר לא מכבר מאמריקה והרג אותו עם שני ילדיו הקטנים.

ספורט

"חשמונאיי" (קובל) – ק.ק.מ. (קרעמעניעץ) 1:0 (0:0)

המשחק על אליפות דרגה A והכניסה לליגה המחוזית הוהלינאית, הסתיים בניצחון ראוי של שחקני "חשמונאיי" הצעירים, ששיחקו באמביציה גדולה כדי לנקום על המפלה הקודמת שלהם בקרעמעניעץ. האורחים התגלו כנבחרת חזקה פיזית ושיחקו בברוטאליות יוצאת דופן עד כדי כך, שהשופט ה' הייקובסקי מלודמיר סילק מהמגרש שחקן אחד ורשם הערות לשני שחקנים נוספים. בסוף המחצית היתה התוצאה 0:0.

לאחר החלפת השערים ירו ה"שמונאים" בדקה ה-16 את השער היחיד. שחקני קרעמעניץ החלו לשחק בברוטאליות מסוכנת עד כדי כך שהשופט היה חייב להגיב. שמונה דקות לפני הסוף אירעה תקרית בין קפטן האורחים לשופט, שציווה עליו לעזוב את המגרש. מאחר שהלה סירב לבצע את ההוראה, שרק השופט לניצחון של 0:3 לטובת "חשמונאים". עד היום נרשמו ל"חשמונאים" 3 נקודות בטבלה. ביום ראשון הקרוב יתקיים בקובל משחק נוסף במחזור הזה, בין "חשמונאים" לו.ק.ס. רובנו שבו ישחקו בין השאר השוער המפורסם של "מכבי"-קרקוב, ה' פעמסער והשחקן המצטיין של "חשמונאים" הקובלאי, ה' וואזה, המשרתים כיום בצבא ברובנו.

ד"ר י. גלר

עמדת תרומות דם בבית החולים היהודי בקובל

המנהלים הרפואיים של בית החולים היהודי המקומי פתחו בצעדים לקראת אירגון תחנת תרומות דם בבית החולים היהודי.

בזמנו כבר כתבנו על המצב הטוב ועל התנופה וההישגים של בית החולים היהודי. מיום ליום מגיעים אליו יותר חולים, גדל והולך מספר הפציינטים של המרפאה, בדיקות המעבדה, שיקופי הרנטגן. לקובל היהודית יש כבר עכשיו אמון מלא בבית החולים היהודי שלה, ואם מישהו צריך לקבל סיוע רפואי, הוא מגיע לרוב אל בית החולים היהודי.

תדירות ביקורי החולים גדלה מאוד באחרונה. לפני כשבועיים היה בית החולים מלא עד כדי כך, שבמשך כמה ימים לא נתקבלו אליו כל חולים חדשים.

מוסד בריאות שכה רבים מבקרים בו, חייב שתהיה לו גם תחנת תרומות דם. קביעה זו היתה הגורם העיקרי שנתן את הדחיפה להפעלת החידוש הנזכר לעיל. תוקם קבוצת תורמים מתמדת, אנשים שכאשר יהיה בכך צורך, יתרמו מידי פעם את דמם עבור חולים קשים. מכיוון שאנשים תורמים אלה חייבים להיות בריאים לחלוטין, הם יעברו בדיקות שונות, והראשונה בהן אם אינם חולים בעגבת [תגובת הדם ואסרמן], שחפת וכן הלאה.

אצל תורמי הדם ייקבע לאילו קבוצת דם הם משתייכים [לא מכל אדם יכולים להעביר לכל אדם דם. זהו מדע מדוייק מאוד, המבוצע בשיטת לנדשטיינר, דקאסטלי ויאנסק בשיטת איזו-המוגלוטינין אגלוטינאבל לפי כמות האגלוטינין (בדם) שלפיה קיימות ארבע קבוצות: O, A, B, AB. אנשים מקבוצת B, למשל, יכולים לקבל

תרומת דם רק מקבוצה B או קבוצה O או לתרום דם לאנשים מקבוצת A או AB.

הטוב ביותר הוא, כאשר התורם משתייך לאותה קוצה כמו מקבל התרומה. אלה, כמובן, רק מילות מפתח למדע מסועף מאוד שלא כאן המקום והזמן לעסוק בו ביתר הרחבה].

עמדת תרומות הדם תהיה שיפור חשוב בבית החולים היהודי. במקרים של איבוד דם פתאומי וחמור, באיבוד דם כרוני מחמיר כמו למשל במקרים של סרטן הקיבה, או פצעים בתוספתן, בכבד או במעיים, משתמשים בהצלחה רבה בעירוויי הדם.

עמדת תרומות הדם חשובה באופן יוצא מהכלל בימי מלחמה. לעיתים קרובות אין אפשרות אחרת להציל פצועי מלחמה או מורעלי גאז, מאשר לתת להם עירווי דם. גם זאת היא סיבה חשובה לארגן עמדת תרומות דם בקובל. כדאי לשים לב בהזדמנות זאת לכך, שתורם הדם אינו נפגע כלל מתרומת הדם שלו. לוקחים רק את הכמות שלא תפגע בבריאות התורם. תמורת תרומתו מקבל התורם שכר גבוה מאוד.

התוכנית להקמת עמדת תרומות הדם עודנה כרגע "בחיתוליה". היה רצוי שהיא תיהפך למציאות במהירות הרבה ביותר.

מסמך מלומד בשפה הצרפתית מאת בן עירנו

ברגעים האחרונים לפני נעילת הגיליון קיבלה המערכת שלנו מפאריז בשורה טובה אודות עמיתנו החשוב, בן עירנו קובל, ה' גרשון יגודניק, כי לאחר חמש שנות לימודים קיבל את הדוקטוראט ונעשה מהנדס-אגרונום.

במקביל לידיעה זאת קיבל גם העורך שלנו, ה' מ. רויזן, מידידנו יגודניק ספר של עבודת הדוקטורט שעשה, עם ההקדשה: "ידידי רויזן, עורך 'אונוער לעבן', למזכרת" בחתימת ד"ר ג. יגודניק, Nancy, 21.6.1939. הספר, הכתוב בשפה הצרפתית, נושא את הכותרת: "Hygienia Rendement et Fonctionnement de la machine a traitre".

כפי שמדווח לנו מהעיתונות הצרפתית, עשתה העבודה המלומדת של ידידנו יגודניק רושם גדול על החוגים המלומדים הצרפתיים. במיוחד התבטא לגבי העבודה אחד מהפרופסורים שלו, שנכלל בחבר השופטים. הוא אמר, כי כל צרפתי היה מאחל לעצמו לכתוב עבודה כזאת בסיגנון כה נדיר ויפה של השפה הצרפתית. גם העיתונות בפאריז שיבחה את העבודה.

אנחנו, מצידנו, שולחים לעמיתנו וידידנו, מהנדס ד"ר ג. יגודניק, את איחולינו העמוקים להמשך צעדיו בתחום זה.

בעמוד הראשון של הגיליון פורסמה שורת מודעות ברכה לגרשון יאגודניק, לרגל קבלת תואר הדוקטור-איגניר בצרפת. וזה תוכן המודעות:

לבננו ואחינו האהוב גרשון יאגודניק, עם קבלתו את הדוקטוראט, ברכותינו הלבביות. אמא, אחיות, אחים

לאחינו וגיטנו, לרגל קבלת הדוקטוראט, הרבה מזל והצלחה בדרכו הלאה. צילא, ליפא, הנייק יאגודניק

ידידנו יאגודניק, איחולינו הטובים ביותר לרגל קבלת הדוקטוראט. מערכת "אונוער לעבן"

(מודעה בעברית) איחולים לבניים לך, גרשון, ביום קבלך את התואר דוקטור תוך גאון לעמך ותפארתו. שולמית וקלמן לדרשנידר בלודמיר

לחברי יאגודניק לקבלתו את הדוקטוראט. הרבה מזל והצלחה בעבודתו לעתיד. ד"ר מ. וייסברג

לחבר אינג'. יאגודניק, לרגל קבלת הדוקטוראט, הרבה מזל והצלחה בדרכו לעתיד. יוסף מרמלשטיין סטוד. מד. (סטודנט רפואה) ווארשה.

גיליון 137 - יום שישי, ה-14 יולי 1939

הקטע הפותח את המאמר מתייחס לשיחות שהתנהלו ביולי 1939 בין בריה"מ לצרפת ולבריטניה, שבהן ניסו מדינות המערב למנוע קשר הדוק בין בריה"מ לגרמניה הנאצית. ניסיון זה נכשל ובאוגוסט 1939 נחתם הסכם ריבנטרופ-מולוטוב, שאיפשר לנאצים לפלוש לפולין כשבוע בלבד לאחר החתימה.

ד"ר י. געללער

הפקעת המסובכת של הפוליטיקה העולמית

רקע ותרגום: בני גבירצמן

הודעה רשמית סובייטית מסרה ביום שני השבוע: "שיחות מוסקבה לא הביאו כל תוצאות מעשיות". הנציגים הדיפלומטיים של אנגליה, צרפת ורוסיה הסובייטית עדיין, כלומר, בינתיים, לא הגיעו לכלל הסכם. ובכן שוב ניצב העולם לפני סימן שאלה מעורפל: התהיה מלחמה או לא? ועוד יותר נמתחת כיום קשת "מלחמת העצבים" במתיחות נוראה. עדיין איננו יכולים לנשום בחופשיות ומטען כבד רובץ על מוחנו: מה יביא לנו המחר, מלחמה או שלום?

במבט מרפרף מתברר, כי הכל תלוי בשאלה, אם תקום ברית אנגלית-סובייטית. אם יושג הסכם בין השגרירים האנגלי והצרפתי עם הקומיסאר הסובייטי למדיניות חוץ מולוטוב, יכולים אנו להיות יותר מבטוחים, כי לא תפרוץ כל מלחמה. "הציר" ברלין-רומא לא יעזי להצית את העולם באש. אבל להכעיס, קשה מאוד להשיג הבנה עם מוסקבה. קשה כמו לידה קשה.

רוסיה אינה מאמינה לצ'מברליין, שבצעדו העצוב במינכן נתן לגרמניה יד חופשית לכבוש את אוקראינה. רוסיה זועמת על כי נגיד הבנק של אנגליה מסר לגרמניה את הזהב הצ'כי שהיה מופקד בבנקים הרשמיים של האוצר הבריטי.

רוסיה היתה רוצה לראות את פיטוריו של צ'מברליין ושבממשלה הבריטית החדשה ישותפו צ'רצ'יל ואידן. בידי צרפת מצויים מסמכים המעידים, כי רוסיה משתפת פעולה עם המדינות הפאשיסטיות. צרפת הוכיחה, כי רוסיה מסרה לאיטליה הפאשיסטית תוכנית לבניית ספינת מערכה מודרנית משוריינת. וכך הם מאשימים זה את זה. עתה ממתניס לכך שהשליח האנגלי סטרנג יעזוב את מוסקבה ואז יתברר איך נפתרה הבעיה של ההסכם האנגלי-סובייטי. אז אולי יובהר המצב הפוליטי.

בינתיים מתרחשת שוב מלחמה במונגוליה. (הכוונה למערכה שניהל באותה עת הצבא האדום נגד הצבא היפאני שניסה להשתלט על שטח שנמצא בתוך גבולות בריה"מ. בפיקודו של גנרל ז'וקוב, מי שעתיד היה לכבוש את ברלין בסוף מלחמת העולם השנייה, ספגו היפאנים תבוסה מידי הסובייטים והמערכה הסתיימה ב-31 באוגוסט 1939 – יום אחד לפני פלישת הנאצים לפולין). המונגולים והסובייטים הציבו נגד היפאנים צבא ממונע של 40 אלף איש. לפי הודעות יפאניות, נפלו עד כה בידי היפאנים 250 טנקים סובייטיים וכמאה שבויים.

אנגליה כמו אנגליה, משחקת גם כאן משחק כפול. למראית עין היא אינה מפריעה ליפאן בפלישותיה, מתוך נאמנות למסורת של יחסי האחוה הטובים בין היפאנים לאנגלים. אבל בסודי סודות היא מסייעת לאוייבי יפאן. על המשחק הדו פרצופי הזה הגיבה יפאן כבר לפני מספר שבועות בפרשת טיינצ'ין ואיימה להצטרף ל"ציר" רומא-ברלין.

(י"תקרת טיינצ'ין" אירעה כאשר הבריטים סירבו להסגיר לצבא היפאני, ששלט בחלקים נרחבים של סין, מספר חשודים בהתנקשות בקצין יפאני. היפאנים הגיבו בהטלת מצור על מובלעת טיינצ'ין, שהיתה בריבונות בריטית לפי הסכם עם סין מאמצע המאה ה-19. הבריטים אולצו להיכנע ומסרו את המתנקשים ליפאנים, שהוציאו אותם להורג. המשבר הגיע לסיומו באוגוסט 1939).

כיצד ייגמר כל זה עדיין אין יודעים. במידה רבה תלוי הדבר באמריקה, שצריכה לנקוט עמדה ברורה כלפי יפאן.

בעיקבות שובו של סטרנג ממוסקבה תצטרך גרמניה ההיטלרית להחליט על דרכה הפוליטית בעתיד. ההחלטה תיפול בסוף השבוע הנוכחי.

בימים אלה צריכה ברלין להחליט גם מה יהיה עם מה שהיתה צ'כוסלובקיה. שמועות אומרות, כי היטלר בכלל רוצה למחוק את המושג "פרוטקטוראט" ("מדינת חסות" – מעמד שניתן לצ'כוסלובקיה לאחר השתלטות הנאצים עליה) ולספח את כל המדינה לגרמניה. לפי יודעי דבר, עלול הדבר להתרחש כבר ב-16 בחודש זה. כלומר ביום ראשון הקרוב.

בינתיים כבר הוכרז בגרמניה גיוס חלקי. למעלה מ-200 אלף איש נשלחו לעבודות שדה במזרח גרמניה.

בעניין דאנציג הגיש חבר הפרלמנט השמרן מרקזו קלייסדייל בלונדון הצעת החלטה, שלפיה יפנה צ'מברלין בהצעה להיטלר לפתור את הבעיה של דאנציג באותה דרך שבה נפתרה בעיית האוכלוסייה בדרום טירול, ובדיוק כמו שהאוכלוסייה האיטלקית בטיירול הועברה לאיטליה, כך יועברו התושבים הגרמניים של דאנציג לגרמניה. (העילה לפלישת הנאצים לפולין היתה הדרישה הגרמנית לבטל את השליטה הפולנית בפרוודור דאנציג, שהפריד בין פרוסיה המזרחית לשאר גרמניה).

היום, בעוד אני כותב שורות אלו, הקשיב כל העולם הפוליטי להכרזתו של ראש הממשלה צ'מברלין אודות דאנציג.

צ'מברלין שוב הודיע כי "אנגליה תבוא מייד לעזרת פולין, כאשר פולין תראה לנחוץ להתנגד בכוח הנשק לכל ניסיון פגיעה בזכויותיה החוקיות בדאנציג, מבלי להתחשב בכך שהניסיון יבוא מבחוץ או מבפנים". (במקרה הזה אכן עמדה בריטניה בהבטחתה. כאשר פלשו הנאצים לפולין, הכריזה בריטניה מלחמה על גרמניה – וכך פרצה מלחמת העולם השנייה).

היום גם התחדשו הדיונים בדבר הלוואה אנגלית לפולין. השגריר הפולני ראצ'ינסקי חזר ללונדון.

ובכן, מצד אחד אנו רואים מדינות השואפות לשלום ושלווה, הנוקטות בכל אמצעי כדי להתנגד לכל ניסיון מלחמה ברברית, שרוצות לנהל חיים עצמאיים וסוברניים ולתת גם לאחר לחיות. מצד שני מאיימת מעצמה ברברית שתלטנית, שעבורה "עולם ומלואו מעטים מידיי".
מה יביא לנו המחר איש אינו יודע. היה רצוי ששוב תבוא אריאדנה, בתו של מינוס, עם פקעת החוטים שלה אל תזאוס – הדיפלומטים שלנו – והם יוליכו אותנו החוצה מהמבוך הפוליטי...

מודעות בעמוד הראשון:

הזמנה

איגוד הלוחמים (החיילים המשוחררים) בקובל מזמין את כל המוסדות היהודיים, הארגונים וכל בתי הספר היהודיים, לקחת חלק

בהזכרה חגיגית

המתוכננת ליום א', ה-16 בחודש זה, ב-10 בבוקר

בבית העלמין היהודי

בקשר עם הצבת מצבות והסרת הלוט מאנדרטה לחיילים היהודים שנפלו ומתו.

חדשות קובל

אל תניחו לילדיכם לרחוץ בנהר ללא השגחה!

בשבת טבע בנהר טוריה, בעת רחצה, הילד אברהם שוסטר, בן 9, מרחוב וייסקה בקובל. הילד נלקח אל הרחצה על ידי שכנה ומחוסר זהירות הוא טבע. הלווייה התקיימה ביום ראשון בבוקר לקול בכי משתנק של ההורים והקרובים. ביחד עם הטובע טבע גם מוטלה שאמעס (שמוס) בן ה-12 אבל הצליחו להצילו.

ילדה יהודיה כמעט טבעה

בלוצק, בשבת זו, התרחשה לעיני המבקרים בפלאז'ה (על גדת הנהר) סצינה מחרידה. מן הנהר נשמעו קולות של אשה שקראה לעזרה. בקרב המבקרים פרצה בהלה גדולה ומכל עבר נשמעו צעקות ובכיות, אבל... מי שיציל את הטובעת לא נראה. ואז התפרץ יחזקאל פינטשוק, שהשליך עצמו למים והציל את העלמה ממוות בטוח. התברר ששם העלמה הוא עלמן (הלמן?).

ברק פגע בכנסייה בעת תפילה 37 נפצעו

מקרה אסון נורא פגע בכפר גראווישקע. בעת הסופה שלפני שמונה ימים פגע ברק בכנסייה של הכפר המוזכר, שהיתה מלאה באנשים. 7 נוצרים נפצעו קשה ושניים מהם הובלו לבית החולים. 30 נוצרים נחבלו מהברק. שלושה רופאים הוזעקו למקום והגישו עזרה לקורבנות הברק.

רישום הלידות יימסר לקהילות היהודיות

בזמנו פנו הקהילות היהודיות למיניסטריון ההשכלה והאמנות בבקשה שתעודות הלידה של האוכלוסייה היהודית יכילו את הפרטים המתאימים לקהילות היהודיות. המיניסטריון הבהיר, כי בעיית תעודות הלידה עומדת להיפתר באופן כזה, שכל העניין (הטיפול בנושא?) ירוכז במשרד מיוחד, שיוציא תעודות לידה אחידות לכל האוכלוסייה ללא הבדל דת ולאום. פרוייקט זה התבטל. לכן חידשו שורה של קהילות את השתדלותם במיניסטריון ההשכלה להעביר לידיהם את ניהול רישומי הלידות של האוכלוסייה היהודית. כפי שאומרים, צפויה הפעם הצלחה והשאלה תיפתר במהרה בצורה חיובית.

הודעה חשובה הנוגעת לכל משלמי המס

בית הדין המינהלי הגבוה פירסם עכשיו הודעה חשובה בנוגע להצהרות המס. בית הדין הגבוה הכיר בכך שהמידע שבידי שלטונות המס לגבי משלם מס אינו מספיק לקביעת גובה המס. המידע יכול לשמש נגד משלם המס רק כאשר אינו יכול להסביר את ההבדל בין הצהרת ההון שלו לאינפורמציה שבידי שלטונות המס וכל עוד שלטונות המס אינם נותנים בידי משלם המס את ההבדל הזה, לא תוכל שומת המס להתקבל כנכונה.

משרד הדואר

משרד הדואר יקבע בימים אלה תעריף מיוחד להעברת מכתבים וחבילות באמצעות דואר האוויר של אנגליה וצפון אמריקה. הדבר קשור בכך שכבר נקבע שירות נוסעים ודואר דרך האוקיינוס האטלנטי על ידי מטוסי ענק. מכתבים מוורשה יגיעו לנו יורק, הודות לקו זה, בארבעה ימים פחות מכפי שהיה עד כה.

ספורט

"חשמונאי" (קובל) – ו.ו.ק.ס. רובנו 1: 9 (3: 1)

משחק זה, שקבע את הקבלה לליגה האזורית, הסתיים בניצחון ראוי, אף כי גבוה, של האורחים שהתגלו כנבחרת מבריקה ומגובשת, העומדת מבחינה טכנית וטקטית ברמה מהמדרגה הראשונה. חברי "חשמונאי" שיחקו באמביציה גדולה ובוודאי היו מגיעים לתוצאה טובה יותר, לולא השוער החולה שלהם **מאטביצקי** (פולני?), ששיחק כשהוא סובל מחום של 38 מעלות. לפני המשחק התקבלו האורחים בברכת מזכיר "חשמונאי", ה' **גראניטש**, שהגיש לאורחים זר פרחים נהדר. שופט המשחק היה ה' בייטשאק ששפט היטב.

(גרמניה הנאצית דרשה בסוף שנות ה-30 מפולין לבטל את השליטה הפולנית בפרוודור דאנציג, שהיה המוצא היחיד של פולין אל הים, ולמסור אותו לידי הגרמנים. הסיבה: הפרוודור הזה ניתק את פרוסיה המזרחית מלב גרמניה. פולניה סירבה ואירגנה בין השאר את "יום הים הפולני" כדי לגייס את תמיכת האוכלוסייה בהתנגדות לדרישת גרמניה. תוצאת הסירוב הפולני היתה, שהירות הראשונות של מלחמת העולם השנייה נורו על ידי הגרמנים בדאנציג).

החג של הים הפולני

ימי החג של הים הפולני החלו אצלנו בקובל כבר במוצאי השבת שעברה במיצעד חגיגי של התזמורות המקומיות שעברו ברחובות. ב-8 בערב התקיימו הטקסים המסורתיים של מיפגני שחייה בנהר טוריה. איצטדיון השחייה קושט יפה, בשורות שלמות של דגלונים לאומיים ונערכו בו מופעים של ל.מ.ק. ופ.א.מ. (אירגוני ספורט פולניים?). ביום ראשון ב-9 בבוקר התקיימה בכנסיית-האנדרטה תפילה. בשעה 10 עברה תהלכה גדולה בה נישאו דגלי האירגונים השונים בקובל. לפני בניין העיריה הקשיבו משתתפי התהלכה וכן המוני אנשים לנאומים. הנואמים, ובראשם פרופ. קרקובסקי הצביעו על פרטים רבים של הסכנה המאיימת מצד השכן הברברי (כלומר גרמניה הנאצית). אלא שפולין חזקה מספיק ואינה נבהלת משום איום. פולין לא תוותר על אף שעל מזכויותיה. כולנו, צעיר וזקן, גבר ואשה, נתייצב אל מול האויב. פולין זכתה בעמדתה הגאה להכרת כל העולם הפוליטי. פולין לא תיסוג בשום אופן מהים. דבריהם של הנואמים שוסעו תכופות בקריאות ספונטניות ובמחיאות כפיים. תמימות דעים היתה גם לגבי ההחלטה הקובעת, כי פולין לא תוותר על שום פרט מינימלי מזכותה לים הפולני. מאוחר יותר התקיימו אירועי ספורט שונים, כגון תחרויות שחייה ותחרויות ריצה. ב-4 אחר הצהרים התקיים בפארק העירוני של קובל נשף ריקודים. לכל אורכו של יום ראשון התקיימו ביקורים (במועדון) ל.מ.ק. וכל הבניינים היו מקושטים בדגלי הלאום. מזג האוויר הטוב והשמש הזורחת סייעו להצלחת החג.

אודות אגודת הלוחמים היהודיים בקובל

בקשר לאירוע העצוב של הקמת אנדרטה ולהצבת מצבות על קבריהם של החיילים היהודיים שנפלו במלחמה, העומד להתקיים ב-16 בחודש זה, התקיימה במועדון הקהילה היהודית ישיבה, בהשתתפות פעילי כל האירגונים והחברה. הוחלט כי כולם יקחו חלק באירוע שיתקיים בבית העלמין היהודי של קובל, בקשר לזכר לעיל.

"טאז" של קובל איננו "בונדי"

ביום רביעי בערב, תוך כניסה לתיאטרון, הכחיש ה' אגרונום **ביק** באורח הפגנתי, כי בעת יום סרט לטובת "טאז" (האגודה למען בריאות יהודי פולין) אמר ש"טאז" הוא "בונדיסטי" ("הבונד" היתה מפלגה סוציאליסטית יהודית גדולה מאוד, שבין השאר התנגדה נמרצות לציונות).

בקשר לכך מדווחים לנו אישים בולטים ב"טאז", כי ל"טאז" המקומי אין כל קשר למפלגות פוליטיות ופעילותו מתקיימת במסגרת תוכנית עצמאית. לכן אין כל בסיס להאשמתו של ה' ביק.

שוב ה"אזעקה" הכוזבת

השבוע שוב יצא לאור (כתב העת) "אלארם קובלסקי" האנטישמי ושוב יש בו שקרים מומצאים והתקפות חוצפניות על יהודים. במאמר המערכת שלהם הם כותבים: "איננו רוצים שלום (עם היהודים). אנחנו רוצים מלחמה עד חורמה, עד אשר יעזוב היהודי האחרון את פולין כעני ואביון ובידו מקל הקבצנים". "היהודים לא תרמו (לפולין) אפילו פירור" ועוד שקרים מצוצים מהאצבע כאלה. האם קהילת הנציגים היהודיים החשובים ביותר שלנו תשתוק לכך עוד זמן רב?

12 שנים בכלא על נסיון רצח

בכפר מולטשודזה התנפל איכר על שני שוטרים. התקרית אירעה בנסיבות הבאות: השוטרים באו כדי לחפש תבואה גנובה. כאשר מצאו את הגניבה, התנפל עליהם בעל הבית ופצע אחד מהם קשה. בשבוע שעבר נערך המשפט והתוקף נדון ל-12 שנות מאסר.

פסק דין של ביה"ד המינהלי הגבוה לגבי עדות במשפט מס

במקרה מסוים נדרש בית הדין המינהלי הגבוה לבחון בעיה מעניינת: נישום עירער על החלטת פקיד מס והביא עד לטובתו. אבל שלטונות המס לא שמעו את העדות, לאחר שנקבע כי העד אינו מתגורר בכתובת שמסר. העניין הגיע עד לבית הדין המינהלי הגבוה שהחליט לגבי השאלה בצורה הבאה: אם דוור כותב על ההזמנה לעד, שהנמען אינו מתגורר בכתובת הרשומה, עדיין אין די בכך כדי שלא לשמוע את העדות. רק אם התביעה תוכיח, כי לעד אין כל כתובת אחרת בעיר, כלומר שהוא לגמרי בלתי ניתן להשגה בשום מקום, רק אז אפשר יהיה להכריז עליו כמישהו שאינו ניתן לאיתור.

חשמונאי קובל – סטז'ליעץ קובל 3:1

בשבת ב-5 בערב התקיימה תחרות כדורגל בין חשמונאי וסטז'ליעץ, שהסתיים בתוצאה של 1:3 לטובת סטז'ליעץ. ראוי לציין, כי השופט ה' מאריאן הירשה משחק ברוטאלי מצד סטז'ליעץ וכתוצאה מכך סיימה קבוצת חשמונאי את המשחק עם שמונה כדורגלנים בלבד וכל השאר היו פצועים. קשה במיוחד נפצע שחקן החשמונאי גייער. כך שהנצחון של סטז'ליעץ אינו צודק.

מהקרקס

כל קובל אומרת, כי זה מכבר לא בילו כאלו שעות נעימות בקרקס. בקובל כבר עברו בקייץ זה שני קרקסים, אבל אין מה להשוות אותם לזה של עכשיו. אומנם הקרקס הקודם היה עשיר מעט יותר ממנו, אבל כזו להקה מעולה ולכזו רמה גבוהה לא הגיע אף קרקס קודם. במיוחד חייבים אנו להזכיר את המנהל טושאסא ואת הבמאי שלוקחים חלק בכמה קטעים וממש אין מילים לתאר איזה תענוג הם גורמים לקהל בתפקידיהם. מובן מאליו כי איש לא יחמיץ הזדמנות כזאת והכל יבקרו בקרקס טז'וסאלסקיך.

גיליון 138 - יום שישי, ה-21 יולי 1939

הכנות למלחמה. המתיחות הגוברת ביחסי פולין-גרמניה בקיץ 1939 מתבטאת בגליון זה בשתי ידיעות נפרדות, לכאורה, העוסקות בהכנת האוכלוסייה לקראת מלחמה אפשרית.

בעמוד הראשון מופיעה הידיעה הבאה:

איך צריך להיראות מלאי המזון לשבועיים?

ועדת האספקה הפולנית פירסמה כרוז הסבר, אודות המלאי המינימלי של מוצרי מזון למשפחה של חמש נפשות, לשבועיים:

קמח – 30 קילו, שעועית – 5 קילו, סוכר – 3 קילו, שמן – 1 קילו, שומן – 2 קילו, בשרים מעושנים – 1 קילו, קפה – 0.5 קילו, עגבניות משומרות – 1 קילו, מלח – 1 קילו, ירקות – 10 קילו.

מי שיש לו אפשרות צריך להכין גם חמש קופסאות חלב משומר במשקל 400 גראם הקופסה.

המלאי הזה צריך לעלות בערך 50 זלוטי. אפשר לעשות שינויים שונים בעת הקנייה, לפי המצב הכלכלי של הקונה, או לפי העדפותיה של המשפחה שבה מדובר.

בנוסף יש לשים לב לכך, שרכישת מוצרי המלאי שבהם מדובר אינה חייבת להיעשות בבת אחת. אפשר לבנות את המלאי בשלבים, עד שמגיעים לכמות המלאי המלאה.

אם משתמשים בחלק מהמלאי לצריכה שוטפת, צריכים לרכוש במקביל מוצרים טריים, כדי להשלים את המלאי. בדרך זו המוצרים לא יתקלקלו אף פעם.

ידיעה המתפרסמת בעמוד האחרון של אותו גיליון:

מינהרות הגנה וחפירות הגנה לציבור חייבות להיבנות עד ל-4 באוגוסט

משרד הפנים פירסם חוזר אודות מינהרות הגנה לציבור (מקלטים) מפני תקיפות אוויריות. החוזר מטיל על השילטונות המינהליים (העיריות?) את החובה לפתוח מייד בעבודות ההכנה הדרושות. רשויות הבנייה לא יתנו כל היתר לאיכלוס בתים חדשים כל זמן שלא יושלמו במלואן מינהרות ההגנה.

כל הבניינים המצויים כעת בבנייה חייבים להכיל מרתפי הגנה. כל בתי המגורים הפרטיים שנפחם 2500 מטרים מעוקבים ייבדקו על ידי ועדה שתקצה לדיירים דירות הגנה. כל בניין ייבדק וייקבע אם המרתפים יכולים לשמש לצורך זה. במקרה של מרתפים המכילים כיום פחם, ירקות וחפצים שונים, שאי אפשר להפסיק את השימוש הכלכלי בהם ואין אפשרות אחרת להתקין בהם מיקלט, יוצא מייד צו לבעל הבית לבנות מקלט מיוחד, תוך שימוש בבורות, מוסכים וחנויות. בעלי הבתים יוכרחו לבצע את העבודות בזמן הקרוב.

במקביל למיבצע זה, שיוטל על בעלי הבתים, מוטל על הנהלת העיר להכין מייד מקלטים תוך שימוש בפארקים, מינהרות תת קרקעיות, תחנות רכבת, בתי מסחר ואחרים.

בפארקים ובשטחים שאפשר לבנות עליהם, חייבים להתקין חפירות הגנה מהתקפות אוויריות. העבודות צריכות להסתיים עד ל-1 באוגוסט.

ראש הממשלה סקלודקובסקי מודיע, כי לאחר התאריך הזה יבדוק הוא אישית אם הכל בוצע.

טעלעגראם!
דינסטאג דעם 18-טן ד. מ.
דער באַוויסטער ארטיסט
סאַמבערג מיט זײַן טרופע
אין „שוויאטווייד“
פרטים אין די אפיסן.

דאַנקזאַגונג.
איך דריק אױס מיין בעסטן דאַנק דעם
דױַ בײַמאַרק, די שוועסטער טעלע
און גאַרײַנבנא, טאַר זײער אױסקורירן
און געװײנט מאַכן מײַך.
איסר וויינשטיין

מיברק!
יום שלישי, ה-18 בח.ז. (בחודש זה)
האמן הנודע
סאמבערג עם להקתו
ב(אולם) "שוויאטווייד" (יעולמי")
פרטים במודעות.

דבר תודה.
אני מביע את תודתי הרבה ביותר
לד"ר **ניימארק** ולאחיות פעלע
ונארינובנא על שריפאו ועשו
אותי בריא.
איסר וויינשטיין

ההודעה להלן מצטרפת לעדויות רבות אחרות, על כך שהקיץ של 1939 בפולין היה רצוף אווירה נינוחה של חופשה וקייט – שהתנפצה בבת אחת עם הפלישה הגרמנית ב-1 בספטמבר של אותה שנה.

איך צריך לנהוג עם מכשיר הרדיו בעת יציאה לנופש

בקשר ליציאה ההמונית למקומות הנופש מציינים אנשי הדואר, כי מי שיוצא לחופש ואינו יכול ליהנות ממכשיר הרדיו בביתו בעונת הקיץ ומשום כך אינו רוצה לשלם (את האגרה) תמורת תקופה זאת, צריך:
1) להוריד את האנטנות ואת כל המיתקן. 2) להודיע זאת מיידי למשרד הדואר או למשרד הרדיו.

גיליון 139 - יום שישי, ה-28 יולי 1939

חדשות קובל

אירועים

ברחוב וולודזימירסקא 7 הרכיב יענקל קמינר בן ה-12 בכוחות עצמו מקלט רדיו. ביום ראשון, בעת הגשם הסוחף, נקרעה האנטנה. יענק'לה טיפס על הגג כדי לתקן את האנטנה. מחוסר זהירות, הוא נגע בחוט חשמל שחישמל אותו והשליך אותו ארצה ללא סימני חיים. אחיו משה בן ה-24, ניסה להציל את יענק'לה וגם הוא התחשמל ונשאר שוכב על הקרקע. רק לאחר מאמצים רבים הצליחו הרופאים ד"ר גורפינקל-חסיס וד"ר שץ להחזיר אותם להכרתם.

קורבן האורבאניזציה!

ביום רביעי פינו ברחוב וולודזימירסקא 25, על סמך חוק האורבאניזציה, את ביתו של העני יוסף בלושטיין ואשתו ההרה. (כדי למצוא לעצמם קורת גג) הם פלשו בעד החלון לבית המדרש.

ענישה על משקל מזויף

השלטון המרכזי שוקל הוצאת שורה של תקנות מחמירות, שנועדו לשפר את ההגינות במסחר. התקנות הראשונות נועדות למנוע מסוחרים לרמות את הקונים על ידי משקל מזויף. לפי ההוראות החדשות עלול בעל חנות שאינו ישר בנושא זה לקבל קנס ואם הפשע יחזור על עצמו עלולים השלטונות לסגור בכוח את העסק.

צעירים יהודים ופולנים הענישו היטלריסטים חצופים

כמה צעירים גרמנים ממושבה ליד קאסטופאל, החלו להתפרע ברחובות ורצו להרוס בגרון דוכן של יהודי. כאשר הצעיר היהודי צ'פצינסקי העיר להם על התנהגותם, החלו הגרמנים לקרוא בשמו של היטלר ולהשמיע דברים בוטים נגד פולין, פולנים ויהודים. תוך כדי כך עברו במקום כמה צעירים פולנים, שביחד עם הצעיר היהודי התנפלו על הפרחחים ההיטלריים, היכו אותם קשות ומסרו אותם לידי המשטרה. נגד הביריונים ההיטלריסטיים הצעירים נפתחה חקירה והם יועמדו לדין.

מידה כנגד מידה!

בשבוע שעבר החליטו השלטונות ההיטלריים לנצל את הרדיו שלהם להשמעת תעמולת זוועה נגד פולין בלשון הפולנית. השלטונות הפולניים הגיבו בשידורים בשפה הגרמנית. השלטונות הפולניים גם הגיבו על הפרובוקציה של השלטונות הגרמניים, שדרשו כי העיתונים הפולניים היוצאים לאור בשליה העילית ישאו תרגום גרמני מתחת לשם העיתון. השלטונות הפולניים דרשו בעיקבות זאת אותו דבר מהעיתונים הגרמניים בפולין.

בשר משחיטה מכנית מתקלקל ביתר מהירות

עיתוני וורשה הביאו בזמן האחרון את הידיעה המעניינת הבאה: "התרחשות אופיינית אובחנה בימים החמים באיטליזים הכשרים של וורשה: זה כמה שבועות שמו הקצבים היהודיים לב לכך, שכמעט כל יום מגיעים אליהם נוצרים הקונים אצלם כמויות גדולות של בשר כשר. התברר, כי הקונים הם קצבים נוצריים, מכיוון שבגלל החום, מתקלקל הבשר מהשחיטה המכנית (הלא כשרה) במהירות רבה. לעומת זאת הבשר הכשר, שהדם הוקז ממנו, מחזיק מעמד זמן רב יותר ואינו מתקלקל כל כך מהר."

קרקס טרזאסאלקיך לפני נסיעתו מקובל

12 יום שהה אצלנו קרקס טרזאסאלקיך. כבר בגליונו הקודם כתבו רבות על רמתו הגבוהה של הקרקס, אבל אנחנו מוכרחים להודות, כי ככל שהרבינו לכתוב, עדיין אין זה מספיק לעומת מה שמגיע לקרקס שיכתבו עליו. משום כך אנחנו עושים זאת שוב ומציינים, כי קרקס טרזאסאלקיך הרוויח ביושר שאנחנו נזכיר אותו לטובה, אפילו לקראת נסיעתו.

אנחנו מדגישים שוב, כי שחקנים ואמנים כאלה כמו מנהל הקרקס ה' ק. טזשאסא וקיירובניק מאציאנג-מורסקי, נדיר למצוא בצוות של קרקס. במיוחד אנחנו חייבים לציין את האמנים ה' נאוויצקי ואשתו, ולשבחם נדמה שאין כל מתנגדים.

די לראות את הקטע המבוצע על ידי ה' נאוויצקי כרופא ואשתו כפאציניטית, או את קטע הסיום המבוצע על ידי ה' המנהל טזשאסא וה' נאוויצקי, כדי להבין שלפנינו אמנים ברמה גבוהה. מובן מאליו, כי כל הצוות נבחר בקפידה ושקרקס טרזאסאלקיך יישאר בזכרוננו עוד זמן רב.

י.ל. שניאורסון ברוז'ישטש

בשבוע שעבר ביקר אצלנו האורח החשוב מארץ ישראל, י.ל. שניאורסון. ביקורו היה קשור עם מיבצע ההתרמה של "המפעל המיוחד, אירגון צבאי לא"י" (הכוונה כנראה לאצ"ל). ההתרמה הוכתרה בהצלחה.

מועדון "נורדיה" ברוז'ישטש

ביוזמת כמה מחברי בית"ר הוקם אצלנו מועדון "נורדיה", המתפתח יפה מאוד. במועדון כמה סקציות: כדורגל, שהנבחרת שלו טובה מאוד, כדורסל, שחייה, פינג פונג ורכיבה על אופניים.

חברי הנהלת המועדון הם: מנהל הספורט ד. גאלאמקע, שהוא קפטן הנבחרת, ש. שמויש גיזבר, ב. גלר, מנהל נבחרת הכדורסל וש. גרוסמן.

ביום א', ה-16 בחודש, התקיים במגרש הספורט המקומי משחק ידידותי בין נבחרת "נורדיה" המקומית, לקבוצת "שטזשעלעץ" המקומית, שהסתיים בנצחון 2:0 לטובת "נורדיה", שהגיע לה.

כדאי לציין, כי השופט ה' טראציוק איפשר משחק ברוטאלי מאוד. השערים הובקעו על ידי י. הרליכגרכט וי. שוכר. הצטיינו החלוצים גאלאמקע ושנאיירמן והשוער ש. שמויש.

לתשומת לב מעלניצא

היום ב-6 בערב בא אליכם העורך י.מ. זילבררייך, בקשר לשליחות מטעם ה"טאט"י.

לתשומת לב מאצייב

ביום ראש בשעה 6 בבוקר מגיע אליכם העורך י.מ. זילבררייך בשליחות מטעם ה"טאט"י.

(*) העיתון "די טאט" ("המעש") יצא לאור בוורשה בעריכת נתן ילין-מור ושמואל מרלין. היה זה ביטאנו של האצ"ל והגיליון הראשון יצא ב-14 ביולי 1938. העיתון היה מיועד להמוני בית ישראל ופורסמו בו פרטים מפעולות האצ"ל בארץ. העיתון זכה להצלחה רבה וכך הופץ דבר הארגון ברחבי פולין. (עפ"י פרופ' יהודה לפידות)

דבר תודה!

הנהלת "מושב זקנים" וכן הגימלאים מ"מושב זקנים" מביעים תודה לבבית לגברת **סוניה קאדעץ** (סוניה קדיץ) מארץ ישראל, על 100 הזלוטי שהיא שלחה ל"מושב זקנים" בקובל.

בהוקרה ההנהלה

דבר תודה!

הנהלת "בית יתומים" וכן היתומימילך שנמצאים ב"בית יתומים" מביעים תודה לבבית לגברת **סוניה קאדעץ** מארץ ישראל על 100 הזלוטי שהיא שלחה ל"בית יתומים" בקובל.

בהוקרה ההנהלה

גיליון 140 - יום שישי, ה-4 באוגוסט 1939

ירה באשתו

ביום ראשון ירה עובד הדואר (בקובל) יאן פטבר באשתו באקדח, כאשר היה שיכור. הכדור פגע בראש האשה והיא נפצעה קשה.

מעשה נאה של תושבת קובל לשעבר, סוניה קאדץ

סוניה קאדץ, תושבת קובל לשעבר הנמצאת כעת בארץ ישראל, שלחה השבוע 100 זלוטי לבית היתומים ו-100 זלוטי למושב הזקנים.

פאס (פנקס הנחות) לטיולי חו"ל ב-20 זלוטי

משרד הפנים הוציא הוראה לגבי פנקס הנחות לטיולים בחו"ל. בהוראה מפורטות המדינות שאיתן נחתמו הסכמים בענייני תיירות, כגון: יוגוסלביה, בולגריה, רומניה, צרפת, איטליה, סלובקיה וליטא. פאס לחודש יעלה 20 זלוטי והוא יוענק לכל מי שיש לו היתר להוצאת מטבע זר.

אנאלפבתים לא יקבלו אישורי עובד

בעיקבות ההוראה לאירגונים המקצועיים, שאין לתת לאנאלפבתים כרטיסי עובד, הוחל באחרונה בבחינות מקצועיות כתנאי לקבלת הכרטיס. הרבה מהמועמדים שניגשו לבחינות הללו נדחו, מאחר שלא יכלו לקרוא או לכתוב פולנית ולא לעשות חשבון. ההוראה פגעה בהרבה בעלי מלאכה מבוגרים ושוליות, המבקשים לעבוד כעצמאים. משום כך מתכננים עתה איגודי בעלי המלאכה והסוחרים הקטנים לפתוח קורסי השתלמות, שבהם יוכלו ללמוד מועמדים שרוצים לגשת לבחינות.

מוות פתאומי

העיירה מלניצה נמצאת תחת הרושם הקשה שגרם מותה הפתאומי של תושבת העיירה, חייקה גרמן, בגיל 50. ביום ראשון בערב היא אמרה כי היא חשה ברע ולפני שהרופא הספיק להגיע, היא כבר היתה מתה. מאחר שהיה צורך להמתין לבואם של ילדיה מוורשה ומלודז', נערכה ההלוויה רק ביום שלישי וכל העיירה נטלה בה חלק. הנפטרת היתה עסקנית ציבור ונדבנית.

ברד כבד

בכל סביבות מלניצה עברה ביום שני סופה חזקה, מלווה בברד כבד, שגרם נזקים גדולים. במלניצה גופה שבר הברד את כל החלונות. אצל (הבניין של) ה' דמב שבר הברד כמה עשרות חלונות. במקומות אחדים בעיר נותק החשמל. בכל הסביבה פגע הברד בשיבולי התבואה בשדות והשכיב אותם ארצה. הוא גרם נזקים גדולים גם לתפוחי האדמה. בבזשוכוביצה עקרה הסופה מהשורש אילן זקן. כך שהנזקים היו גדולים מאוד. יש לציין, כי גרגירי הברד היו כה גדולים, עד כי במספר מקומות השתמשו בהם כקרח וקיררו עליהם מי סודה ולימונדה.

חדשות מקובל

התנפלויות של חוליגנים

ביום שני, בשעה 7.30 בערב, נסע ה' אהרון אפטל, פקיד בקהילה היהודית, להאראדעלעץ (הורודלץ) בענייני עבודתו. בנסעו דרך רחוב ולאדזימירסקא (ולדמירסקא), הבחין כי מכים אדם מכות רצח. הוא ניגש אל המכה, אלברט קוטשיל ורצה להפריד בינו לבין המותקף שכבר היה מוטל ללא הכרה בשלולית של דם. אבל הבריון, במקום להירגע, התנפל על ה' אפטל ביחד עם בריון שני, טאמעק מיכאלסקי, והשניים היכו אותו מכות רצח, עד כדי כך שהוא נפל מחוסר הכרה. לאחר שחזרה אליו הכרתו, הוא היה מוכרח לקבל טיפול רפואי. המותקף השני התגלה כה' פרישברג מרחוב ולאדזימירסקא. המשטרה פתחה בחקירה.

מקרי מוות פתאומי

ביום שישי חש לפתע ברע מוטל וואסר, בן 36, מרחוב ולאדזימירסקא. שני רופאים שהוזעקו אליו, ד"ר שאץ וד"ר חאסיס-גורפינקל, קבעו כי הוא סובל משטף דם במוח. הוא הובא לבית החולים ולמחרת, בשבת, החזירו אותו הביתה, שם נפטר בלילה. המנוח הותיר אחריו אשה וארבעה ילדים. גם בראטנא (רטנה) נפטר לפתע ה' שכנא שטיינברג. המנוח היה ביום שלישי בקובל. בערב שב לראטנא ובאותו לילה נפטר. המנוח היה בן 34 והשאיר אחריו ילד קטן, שגם אמו נפטרה השנה.

מעלניצע (מלניצה)

בשבת שעברה בילה אצלנו העורך י.מ. זילבעררייך, שהשמיע הרצאה מוצלחת במועדון בית"ר. העורך זילבעררייך ביקר אצלנו בשליחות של אירגון "טאט".

"תרבות"

ביוזמת המנהל (של "הבנק עממי") מ. פערל (משה פרל) מקובל, שביקר בעיירתנו בקשר לאירועים של "תרבות", נערכה אסיפה בחצר ביתו של ה' גאדעמיצער, בה נבחרה ועדה בת עשרה חברים, שנטלה על עצמה את המשימה לאסוף כסף כדי לפתוח בית ספר בתחילת שנת הלימודים. מייד שכרו מיבנה תמורת 1000 זלוטי לשנתיים, לבית ספר בן שתי כיתות. במקביל נרכשו מיתקנים שונים תמורת 400 זלוטי. המנהל מ. פערל הוסיף למטרה זאת מטעם המרכז (של "תרבות") 500 זלוטי. גם העיירה (הציבור בעיירה) התגייסה בחמימות ועד כה כבר נאספו 600 זלוטי.

ד.ר.

מאציעוו (מצ'יוב)

ביום ראשון שעבר בילה אצלנו העורך י.מ. זילבעררייך, בקשר לשליחות מטעם "די טאט". מאציעוו היתה פעם העיר הכי עברית במחוז קובל, שכן היה בה בית ספר (עברי) לדוגמה, שבו למדו נערים לא רק ממאציעוו עצמה אלא גם מכל הסביבה. אולם מחוסר מיבנה משלו, בית הספר גווע. עם זאת, באחרונה, כאשר החלו לשוב בכל מקום, ובמיוחד בבתי הספר, רוחות (האנטישמיות הפולנית, המושפעות) ממערב (מהנאציזם הגרמני), ניצבה בפני ההורים של ילדים בגיל בית הספר הברירה: למנוע מהילדים כל חינוך, בגלל התירוץ השיגרתי של

מנהלי בתי הספר (הפולניים) כי חסרים מקומות לילדים בכלל ולילדים יהודיים בפרט – או להקים בית ספר משלהם, שבו יחונכו הילדים ברוח העברית ובאווירה חמימה, בהשגחת מורים ומדריכים יהודיים. תודות ליוזמתם של חברת עסקנים ב"תרבות", הכוללת את האדונים דוד גנצמן, יוסף בורשטיין ומרדכי צ'רניאק בראש, ובסיועו החם של ה' פערל, מנהל הפולקסבנק ("הבנק העממי") בקובל, הצליחו לייסד בית ספר של "תרבות", שכבר בשנה הראשונה לקיומו הביא תוצאות מזהירות. תודות לעסקנים הנ"ל וכן בסיוע המלא של מרכז "תרבות", כבר הצליחו לרכוש חלק גדול מחומרי הבנייה הדרושים להקמת בניין מיוחד לבית הספר, שייבנה בקרוב על מגרש פרטי שנרכש זה מכבר באמצעות חברת "תרבות".

אנו מאחלים לעסקני "תרבות" הצלחה בעבודתם הלאומית. יישר כוחכם!

גדול המעשה יותר מן העושה

המשמעות של מאמר חז"ל זה מוכרת לכל מי שאסף אי פעם כסף למטרה לאומית מסויימת. לא פעם נפגשים המתרימים עם כאלה "בעלי דברים" שלא רק שאינם תורמים מאומה בעצמם, אלא אף פוגעים ברגשות הכבוד של אוספי הכספים, התורמים מזמנם וממרצם לענייני הכלל, בהשפעת המצפון הלאומי והאידיאלי שלהם. באחרונה קרה במאציעו, הידועה כעיירה המוכנה לתרום, שאדם מסויים, א.ג., העליב את המתרים למען קרן עלייה (לארץ ישראל) עבור אדם עני מאוד. האיש שאליו פנה המתרים ענה לו שאינו יכול לתת בביטחה את הפרוטות המעטות שלו לאנשים שבאו אליו כדי לקבלן...

אנו מביאים את ה' א.ג. למשפט של דעת הקהל במאציעו ומקווים שאיש מכל אותם עסקנים נאמנים לא יושפעו מההאשמות נגד ה' א.ג. ושימשיכו לעשות בשלמות את עבודתם האידיאית.

נראה כי חכמינו נתקלו כבר בזמנם באנשים כאלה כמו א.ג. ולכן הם אמרו "גדול המעשה", כדי שלא ינטל מהמתרימים החשק להמשיך ולאסוף כספים.

ב.ד.

ד"ר י. גלר

המיצעד אל החופש...

ב-6 באוגוסט 1914 יצאו הליגיונרים הפולניים בפיקודו של בריגדיר יוזף פילסודסקי מקרקוב, כדי לקחת חלק כיחידה אוטונומית במסגרת הצבא האוסטרי, במלחמת העולם (הראשונה) שאך זה פרצה.

בראש הצועדים הלכה יחידת הליגיונרים של פילסודסקי. דל היה מספרם וצידום היה גרוע, אבל בכל אחד מהם פיעמו נשמה אצילה וכוח רצון עז כברזל. כל אחד מהם היה מוכן להקריב את עצמו לטובת התקומה של העם הפולני. מוכן לקרבנות הגדולים ביותר, לתת את חייו למען תחיית המתים של פולין שלהם. הם הלכו לקרב – לניצחון או למוות.

הם לא רצו ולא יכלו לחיות כעבדים ומנודים. לכן יצאו למערכה, להתגבר על המוות ולכבוש את החופש. החופש לעצמם ולמען ילדיהם, למען קרוביהם ולמען כל העם הפולני לדורותיו.

- - -

הצעדה אל החופש ב-6 באוגוסט 1914 נעשתה לסמל בפולין העצמאית המשוחררת. עברו כבר 25 שנה מאז. הרבה השתנה במשך הזמן. מיום ליום התחזקה פולין הן מבפנים והן בפורום המדיני העולמי. תודות לנכונות ההקרבה וההבנה של כל האזרחים (הדגשה במקור, כדי להבהיר שההגדרה כוללת גם את היהודים), נעשתה המדינה הפולנית שלנו למעצמה אירופית, שכל מדינות העולם מכירים בעוצמתה ובמקומה בשורה הראשונה במעלה.

דווקא עכשיו, כאשר המצב הפוליטי שוב מעורפל, כאשר זרועו הברברית של שכנו המפלצתי (כלומר גרמניה הנאצית) שוב מחפשת בשקיקה איזה שהוא קורבן כדי לשעבדו ומסכנת מחדש את שלום העולם, מקבלת המדינה הפולנית שלנו משמעות ראשונה במעלה במדיניות העולמית. משמעות של מיבצר. מצודה חזקה שאינה ניתנת לכיבוש, שאליה יתנפצו כל המדינאים התאוותנים והקדחתניים ויישבר עורפם.

בהקשר לחגיגות הגרנדיוזיות הנוכחיות לכבוד שנת ה-25 למיצעד הלגיונרים, הכריז מפקח הצבא, גנרל קזימייז' סוסנאקובסקי, בין השאר, כי "המיצעד טרם הסתיים". ומרשל ריזו שמיגלי (מיניסטר הצבא הפולני ואחד מהשלישייה השלטת בפולין ב-1939) הכריז: "אנו נכה בכל כוחותינו ואמצעינו ונחסל כל ניסיון ישיר או עקיף לפגוע ולהזיק לזכויותינו או לקיומה של מדינתנו..."

מיניסטר אולריך, המנהיג הראשי של אירגון הלגיונרים פירסם (בכנס האירגון) שבועה, שכל הציבור חזר עליה מילה במילה:

"כדי להבטיח את עוצמתה הנצחית של פולין נשבעים אנו שאם תפרוץ מלחמה נילחם עד לניצחון ובימי שלום נאחד את מאמציהם של כל האזרחים לפעילות משותפת אינטנסיבית וסולידרית. הקהל (שהשתף בכנס) נשבע להילחם עד לניצחון, מעליו התנופפו הדגלים הלאומיים הנושאים את סמל הנשר הלבן, הגאה והחופשי, וכל אחד מהמשתתפים החליט לעצמו להיות גאה וחופשי, גאה וחופשי כמו הנשר הלבן..."

בקורבנותיהם העל-אנושיים החלו הלגיונרים הראשונים לחשל את החופש המוזהב של המדינה הפולנית. הם חישלו אותה לכה חוזק ועוצמה, שכל סופה עולמית אינה מסכנת את שלמותה. כל כוח ברברי ייהדף על ידי הכוח הנחוש שבשום אופן לא ירשה לפורר ולהרוס. שכן זאת לימדה אותנו אותה יחידה ראשונה (של הלגיונרים): להילחם ולנשום בחופשיות.

להילחם כשחייבים, עד לטיפת הדם האחרונה ולנשום בחופשיות במלוא החזה. אצל אנשים בעלי רוח גדולה, בעמים חזקים ואמיצים, אין חופש מוגבל, אין חיים על הברכיים. אין הבלגה!!! כולנו יחדיו, ללא הבדל של דת, גזע, אומה; ללא הבדל מפלגתי, נעמוד כולנו נגד כל ניסיון לחטוף משהו מאיתנו. ומכיוון שהצדק איתנו, מקווים אנחנו כי הנשר הפולני החופשי הלבן ירחף גם להבא בגבהים ושלא תיפסק תעופתו הגאה.

ב-6 באוגוסט לפני 25 שנה החליטו קומץ של אנשים צעירים ומסורים להקריב את עצמם למען המולדת הפולנית הקדושה. רבים מהם נפלו בקרב ובדמם השפוך השיגו לנו את החופש. את המעצמה החופשית והעצמאית פולין. כיום, משולבים כולנו יחדיו, אנחנו חזקים מספיק להגן על החופש שלנו. אנו מביטים בשלווה על עתידנו ההיסטורי, ובעוד אור השחר ממשיך כתמיד להאיר את החופש שלנו אנו מקבלים בביטחון מלא את היום שלפנינו.

הפינה הספרותית

יצחק ארונסקי

הסמובאר והקומקומון (משל)

אל סמובאר רותח
ניגש קומקומון פוחח.
התיישב בהרחבה באמצע השטח
ומפיו הצר זרמו מילים בשפע:
רציתי לדעת, ככה סתם,
מה אתה צריך את כל הטא-רא-ראם
של רתיחה, בועות ושריקה?
קח ממני דוגמה מבריקה:
גם אני שופע תה להמונים
אבל הרבה יותר בנחת, בנעימים.
לא כמוך, בזעקות עד לב השמים

- וכל זאת למען קצת מים.
הסמובאר החל לרתוח, אכן
והתפרץ בזעם על ידידו השכן:
אתה גרוע כמי שבא אל המוכן
ובוחש בכל חיסרון ובכל פגם.
לו גם אותך צרבו,
בך גחלים לחשו,
היית יודע יותר
להתייחס לסיבלות האחר.
אבל אתה יונק ממני את מימך
כדי להשתחרר מכל תלאותיך –
ובכל זאת יש בך חוצפה
לטעון נגד מי שעושים לך טובה...

גיליון 142 - יום שישי, ה-18 באוגוסט 1939

באוגוסט 1939 כבר היה ברור לכל, כי גרמניה הנאצית מתכוונת לפלוש לפולין ולכבוש אותה. אבל למרות שהכתובת כבר היתה על הקיר, עדיין פיעמה בלבבות התקווה שהצבא הפולני יתגבר על כל איום מצד גרמניה. כמה עצוב לקרוא את הפרשנות המרגיעה שהופיעה בגיליון "אונזער לעבן" מה-18 באוגוסט 1939 ולנוכח מה שקרה במציאות, כשבועיים לאחר מכן, לומר לעצמנו: "אוי, כמה הם טעו"...

משבוע לשבוע

שלוה היא נשקנו

אל תניחו לעצמכם להיסחף לפרובוקציות

אנחנו עוברים באחרונה ימים של מתיחות גדולה ביותר; ימים של סכנה, של לבה עצורה לוחטת, העלולה ברגע מסוים להתפרץ ולהרוס את כל מרכז אירופה ולהשמיד בהרף עין את כל ההישגים התרבותיים שנאגרו במשך רבע המאה האחרונה, תקופת הפעילות התרבותית הגדולה ביותר (בתולדות העולם).
איננו רוצים בכלל לחשוב על השוואת ימים אלה לאותם ימים עצובים, שלאחריהם אירעה הקטסטרופה הנוראה והאיומה של העולם (הכוונה לימים שקדמו למלחמת העולם הראשונה). ההיסטוריה חוזרת ורוצה הגורל שגם הפעם יהיו אלה שמציתים (שמנסים לחסל) את השלום, אותם אלה שהוליכו לאסון של שנת 1914.
אלא שכיום קיים הבדל גדול בין הכוחות המנוגדים, בהשוואה לאותם זמנים. דורנו עוד מוקסם מהגבורה של הלגינות הפולנייה המעטים, שבפיקודו של מנהיגם הדגול ומשחרר פולין, יוזף פילדסודסקי יצאו לקרב בידיים ריקות וללא כל אמצעי קיום, כדי לנצח שונאים כה רבים. (הכוונה למלחמה נגד ברית המועצות, ב-1919-20, שבעקבותיה נכללו מערב אוקראינה ומערב ביילרוס בתוך גבולות פולין). רק באומץ רב, רצון ונחישות פילסו הלגינות הפולנייה דרך לחופש ובכידוניהם ודמם היתוו את הגבולות של פולין הגדולה כיום.
עתה, כאשר פולין נחשבת לאחת מהמעצמות הגדולות, כאשר הצבא הפולני נחשב לאחד מהטובים באירופה, אנחנו כבר הרבה יותר בטוחים מאשר באותם ימים עצובים. גם אויבנו הנורא, החותר לשלוט על כל העולם בשיטותיו הימי-ביניימיות, כבר עושה לעצמו חשבון, כי עומד נגדו היריב החזק ביותר, שבוודאי ינצח אותו גם ללא סיוע ממדינות זרות שיש לו בריתות עימהן.

מכל התוכניות והחלומות הגדולים שלו לא יצא מאומה. אפילו שיטות ההפחדה שלו לא סייעו לו. כעת הוא כבר יודע, כי כל העניין של דנציג נמצא על חוד התער וכל צעד נוסף ייתקל בהתנגדות עזה של החרב הפולנית המנצחת. (התירוץ של הגרמנים לתקיפת פולין היה ביטול פרוזודור דנציג, שהפריד בין גרמניה המרכזית לפרוסיה המזרחית). כל מעשה אלימות ייהדף באלימות [כדברי מרשל שמיגלי רידז (מיניסטר הצבא הפולני ואחד מהשלישייה השלטת בפולין ב-1939)].

עוד יותר בטוחים אנו בניצחון פולין, מאחר שאנו יודעים כי כל העם מאוחד סביב מנהיגו הגדול, מרשל שמיגלי רידז, שהוא היורש של המרשל הדגול המנוח יוזף פילסודסקי. בשלווה ובנחישות מאוחד כל העם הפולני, וביחד איתו גם אנחנו היהודים, המבטיחים כי אנו מוכנים לכל קרבן, ממש כמו אחינו שנפלו בשדות הקרב של מלחמת העולם (הראשונה) למען שחרור פולין. בכל אמצעינו ובדמנו נילחם נגד האויב עד לניצחון המלא. בינתיים חייבת המהומה של הרחוב להיעלם. אסור לשום היסוס להרשים אותנו. אל תיתנו לאויב להסעיר אתכם, שכן שלוה ואחדות – זהו נשקנו.

מ. רויזן

חדשות קובל

אל פחד מה"קונסקי ולוס"

נוכח החשש של רבים מרחצה (בנהר) בגלל (תולעת) ה"קונסקי ולוס", שכאילו התפשטה בכמה נהרות, פירסמה התחנה הביולוגית הפולנית (P.S.B) הבהרה, כי ה"קונסקי ולוס" (*Gordius aquatucus*) אינה מזיקה לגוף האדם.

אבוד

בבית הקפה "ז'מיאנסקה", שבבעלות ה' ליפלבסקה, ישב בנוח בשבת בערב ה' זיסיה בוקסר, אכל ושתה כוס בירה. ברגע מסויים נכנס לבית הקפה אדם אחד, בנאי במקצועו, ניגש אל ה' בוקסר וללא כל הסבר תקע בו סכין. במזל, פגע הסכין מתחת ללב, כך שלא נשקפה סכנה לחייו של הנדקר. מייד העבירו אותו לבית החולים היהודי לטיפול רפואי. הדוקר נמלט, אולם המשטרה לכדה אותו והוליכה אותו למעצר. למחרת בבוקר, לאחר חקירתו, הוא שוחרר.

דליקה מברק

ביום שלישי, בעת הסופה, גרם ברק לדליקה בדובובה שליד קובל, בה עלה באש בית מגורים עם כל תכולתו. איש לא נפגע. מכבי האש מקובל, שהוזעקו למקום, בודדו את הדליקה ומנעו את התפשטותה.

הרכבת ציפצה על מר בוראק

ביום שני בערב נסע ה' ק. בוראק מקרקוב לקובל. בדרך, בתחנת ז'ז'וב, כאשר הרכבת עצרה, נכנס ה' בוראק אל המזנון כדי לשתות כוס מים. תוך כדי כך נסעה הרכבת וה' בוראק נותר בתחנת ז'ז'וב, כשהוא משאיר ברכבת את הז'אקט שלו ומצלמה. ה' בוראק הזעיק את האחראים הנוגעים בדבר ואלה סידרו בשיחה טלפונית שהחפצים שלו יילקחו מהרכבת בתחנת רוזוודוב. ה' בוראק הגיע לקובל היום, יום שלישי. ה' בוראק! ה' בוראק! בפעם הבאה היה יותר זהיר!

ניתוח נדיר

בבית החולים בראדום נערך בימים אלה ניתוח נועז שטרם נעשה כמותו: פועל חולה מפיאנקי לקה בקיבתו ובריאותו נפגעה מאוד. הקיבה היתה רקובה ושום אמצעים רפואיים כבר לא הועילו. משום כך החליטו הרופאים להוציא את קיבתו ולהתקין במקומה קיבת חזיר. הניתוח היה מוצלח לגמרי ומצבו של החולה משתפר מיום ליום.

קנסות כבדים על עבודה מחוץ לשעות המותרות

משרד הפנים שיגר חוזר לכל ראשי הערים בקשר למסחר או לעבודה מחוץ לשעות המותרות. בין השאר נוגע החוזר בנקודה, שאם תופסים מישהו סוחר או עובד מחוץ לשעות המותרות, ואותו אדם מעסיק עובדים, חייבים להאשים אותו בשתי האשמות: האחת על המסחר והשנייה על ניצול עובדים, אותה יש לשלוח למפקח על העבודה.

(מודעה)

לתשומת לב יצרני הלימונדה, מפעלים ואחרים!

אם ברצונכם משקאות ממדרגה ראשונה, דאגו להשיג תרכיזים ותמציות באיכות המפורסמת ברחבי תבל של

חברת **"פרדס"** הידועה לכל.

גיליון 143 - יום שישי, ה-25 באוגוסט 1939

פחות משבוע לפני הפלישה הנאצית לפולין

בכמה ידיעות, המפוזרות במקומות שונים בגיליון, נשמע הד למתיחות הגואה ביחסי פולין עם גרמניה הנאצית, שגרמה באותם ימים לגיוס המילואים של הצבא הפולני והגיעה לשיאה בפלישה הגרמנית ב-1 בספטמבר 1939.

הוקמה ועדה זמנית לסיוע למשפחות אנשי המילואים

ביום שלישי ב-7 בערב התכנסו בבית העירייה כל העסקנים החברתיים כדי להקים ועדת סיוע למשפחותיהם של אנשי המילואים.

כיו"ר הוועדה נקבע סגן הנשיא (סגן ראש העיר): מר זאבדוסקי וכתבריה נבחרו מר י. מיצעלסקי, מר שובראנובסקי וגבי' יאנינה פריינובה.

הוחלט לכנס אסיפה כללית ב-28 בחודש זה, בהשתתפות כל האיגודים של בעלי המלאכה והסוחרים כדי לארגן את פעילות (הסיוע) לפי התחומים הבאים: כספים, החזקת הבית, ייעוץ וכדומה.

מתברר, שכמה אירגונים כבר הקימו ביוזמתם העצמית ועדות ייעוץ המגישות למשפחות אנשי המילואים עצות וסיוע כספי. הוועדה הזמנית קיבלה על עצמה את היוזמה לתאם בין כל תחומי המיבצע.

הנחות לבוגרי תיכון שגוייסו לצבא

האוניברסיטאות קיבלו חוזר ממשרד החינוך, לגבי מתן הנחות שונות לבוגרי התיכונים שמתגייסים לצבא. בקשר לכך אירגן המשרד שהבוגרים יוכלו להתקבל לכל פקולטה באוניברסיטה וכאשר יתחילו לשרת, יקבלו חופשה (מהלימודים). כעת אין הם צריכים לשלם כל דמי הרשמה. את זאת יעשו בשנת הלימודים האקדמית החדשה, כאשר יחזרו מהצבא. או אז לא יצטרכו להתייצב בפני שום ועדה רפואית וגם יהיו משוחררים מהתשלום של 10 זלוטי עבור הבדיקה הרפואית.

איסור לצלם ליד הנהר

האיסור כולל את כל נהרות המדינה על פי דרישת השלטונות המינהליים אסור לצלם ליד הנהר, אם מיתקנים צפים ואם את הגדות. כל העובר על כך ייקנס קשות והמצלמה עם הפילם יוחרמו. האיסור החדש נוגע לכל הנהרות בפולין.

בחור יהודי הציל שלוש נשים נוצריות

שלוש נשים נוצריות צעירות שטו בסירה על הנהר ליד סקערניעוויץ. לפתע התהפכה הסירה וכל שלוש הנשים החלו לטבוע. בקרב האנשים שניצבו על הגדה פרצה מהומה גדולה ואיש לא העיז לקפוץ למים כדי להציל את הנשים הטובעות. ואז התפרץ הצעיר היהודי. לבקוביץ, שלא היסס לרגע ולא שעה לסכנה הגדולה ומייד קפץ לנהר. לאחר מאמץ קשה הוא חילץ בזו אחר זו את כל שלוש הקרבנות, שכבר היו מחוסרות הכרה. מייד הזעיקו את הרופאים ולאחר מאמץ ארוך וקשה הצליחו להציל ממוות את כל שלוש הנשים.

משפט פוליטי נגד בחור יהודי עיוור

בבית המשפט המחוזי ברובנו נערך משפט נגד הבחור המקומי שמעון ברונפן, שהואשם בהשתייכות למפלגה הקומוניסטית המערב-אוקראינית ובהתעסקות בתעמולה קומוניסטית ברובנו. הנאשם ברונפן הוא עיוור למחצה והמשפט עורר התעניינות גדולה. גזר הדין היה שנתיים מאסר.

הצפה

אתמול בבוקר שוב הציף גשם זלעפות מספר רחובות אצלנו בקובל. למרבה המזל, לא נמשך הגשם זמן רב ולכן לא גרם סבל כה רב כמו בפעם הקודמת, שבה נאלצו אנשים להמתין כמה שעות לפני שיכלו לחצות מצידו האחד של הרחוב לצידו האחר.

הידיעה הבאה כתובה במקורה בצורה מסובכת ולכן היא תורגמה כלשונה, ללא כל עריכה:

מגרשים כבר גם מבית העלמין

בערב ראש חודש אלול אירעה תקרית בין החזן מהזאמד (חולות, העיר החדשה), מר זינגר, לבין האחראי לבית העלמין, מר יחיאל ווגשל. כאשר החזן מר זינגר הגיע לבית העלמין עם אחד המתפללים (בבית הכנסת שלו) כדי להציב מצבה על קבר ולאחר מכן, כאשר מר זינגר רצה להישאר בבית העלמין כדי לערוך אזכרות, ביקש ממנו מר ווגשל לצאת מבית העלמין, בטענה כי ללא רישיון אסור לעשות אזכרות. מחוסר רצון לצאת למאבק נגד פקיד הקהילה, כי מר זינגר מקבל חמישה זלוטי שלמים לחודש מהקהילה, וגם כך עברו כבר שבעה חודשים שלא שילמו לו אותם, על כן הוא עזב את בית העלמין והיה מוכרח להיפרד מהזלוטי המעטים שהוא מחכה להם כבר כל השנה.

הערת המתרגם: כנראה שמדובר במנהג שבערב ראש חודש אלול, הוא חודש הסליחות, עורכים אזכרות לכל הנפטרים. החזן באזכרות אלה מקבל תשלום כלשהו מכל מי שמגיע לערוך אזכרה ליקיריו והוא מצפה להכנסה הזאת כל השנה. הפעם, בגלל האחראי לבית העלמין ומחשש שלא יקבל את המשכורת שלו מהקהילה (שהתעכבה כבר שבעה חודשים), נאלץ החזן לוותר על ההכנסה מהאזכרות.

פינת הבדיחה

נעשו חרשים, המסכנים...

בעת הסופות החזקות שאירעו באחרונה, היכה ברק בבתיהם של הגבירים וראשי הקהילה בקובל. מרוב בהלה נעשו כולם חרשים. אומנם כאשר אומרים להם "הרי לכם" (כלומר: קחו) הם עוד שומעים משהו, אבל אם אומרים להם "תנו" למושב זקנים, לבית יתומים, לתלמוד תורה, הם כבר לא שומעים מאומה.

(הודעה)

ב"ה

להסיר מכשול

מודיעים לאוכלוסייה היהודית בקובל, כי נקבע שדוד רבין, המתגורר ברחוב הלגיונרים (ורשבסקה) 40, מכר בשר טריפה כאילו הוא כשר. זאת כדי שכל מי שחשבו כי קנו אצלו בשר כשר, יגישו שאלה (לרב) בעניין הכלים (כדי לקבוע אם הכלים שלהם אינם בחזקת טריפה ויש צורך להכשירם מחדש).

(מודעה)

הדרך המהירה ביותר לארץ
ישראל!

מידע אצל

WIDZIAL WYCIERCZKOEY
TRYBUNY AKADEMICKIEJ
וארשה, רחוב מרשלקובסקה
147

דער שניעלסמער וועג סייך ארץ ישראל!
סורעסערירט:
WYDZIAŁ WYCIERCZKOWY TRYBUNY AKADEMICKIEJ
Warszawa, Marszałkowska 147. m. 19.
קאריעטפאנדעניך ביי לעבן א פאסט-מארקע
באמערקונג! קאוועל און פראווינק ערטיילט אינסאראמאציעס אומיסט רעד. און
אונזער לעבן י. מ. זילבעררייך, קאוועל, לעגיאנאט 51, פאסט-קעסטל 106.
להתכתבות יש לצרף בול דואר

לתשומת לב! בקובל ובמחוז מוסר מידע בחינם עורך "אונזער לעבן" י.מ. זילבעררייך, קובל,

רחוב לגיונוב 51, תיבת דואר 106.

משבוע לשבוע

בעניין הכשרות

כתבנו כבר רבות על ההפקרות השוררת אצלנו בקובל בנוגע לכשרות. פעמים רבות כבר הוכחנו מעל דפי עיתוננו, כי הקהילה וגם הרבנים שלנו אינם עושים מאומה בכיוון זה. עכשיו אנחנו מוכרחים לנגוע שוב בעניין. השבוע הגיעו אלינו כמה אנשים [שמותיהם שמורים במערכת] וסיפרו לנו את העובדה הבאה: בימים אלה הביאו לקצב שכאילו מוכר גם בשר כשר, עגלה ובה גם בשר כשר וגם בשר טריפה. לשאלה איך הוא יודע (להבחין) מהו בשר כשר ומהו בשר טרף (במטען שקיבל) הוא ענה, כי (זה לא חשוב, מאחר ש) ממילא יאכלו את הכל... נוכח עובדה זו, שהיא רק חוליה אחת בשרשרת ההפקרות הארוכה ששלטת בעניין הכשרות, אנו שואלים שוב היכן נמצאים הגורמים הממונים שעליהם מוטלת ההשגחה על הכשרות בקובל. האם הם אינם יודעים על כך? לא. איננו יכולים להיות נאיבים עד כדי כך שנאמין כי אינם יודעים מכך. ולכן תמיהה כל אחד מאיתנו לדעת מה הסיבה לשתיקתם. מדוע הם לא יוצאים בגלוי נגד התופעה. מדוע אין הם מגנים בגלוי הפקרות כזאת. אומנם אי אפשר לעשות מאומה נגד מי שרוצה לאכול טריפה, אבל בכל זאת הרי מוכרחים שלא להרשות טיפול שערורייתי כזה מצד הקצבים, שמציגים בשר טריפה כבשר כשר ועוד בזמן שרוב האוכלוסייה הענייה משלמת ביוקר, בכספים שהרוויחה בעבודת פרך, כדי לאכול בשר כשר. האין זה הפשע הגדול ביותר, הן מבחינה דתית והן מבחינה מוסרית, לתת ליהודי כזה במקום בשר כשר, בשר טריפה? הגיע כבר הזמן ומוטל חוב על הקהילה, הרבנים ואחרים, לשים קץ לבעיה הכאובה, לשים קץ אחת ולתמיד להפקרות הזאת ולחקור לעומק בכיוון זה ולפרסם את התוצאות בכל בתי הכנסת; להכתים את כל אלה שמאכילים טריפות ביוקר ולהטיל את העונשים הקשים ביותר על אלה – עד כדי העמדתם לעמוד הקלון, כדי שיידעו אחת ולתמיד כי תורתנו הקדושה ציוותה עלינו "ולפני עיוור לא תיתן מכשול". אנו מצפים בחוסר סבלנות לתוצאות החקירה בעניין. אנחנו מאמינים כי כבר הגיע בהחלט הזמן להתייחס ביתר רצינות לעניין השערורייתי הזה.

י. מ. זילבעררייך

ג - - - ל

טינופת ביתית (פיליטון)*

אתם מכירים בוודאי את ההלצה הארמנית:
סביב סביב גאזה (אריג-רשת לבן) ובפנים כולירע. מה זה?
- אשתי בהינומת כלה.
ואם סביב סביב כולירע ובפנים גאז?
- זאת אשתי שותה לרוויה מים מוגזים.
הבדיחה הזאת גמישה מאוד ואפשר להשתמש בה לעניינים שונים. למשל:
בחוץ מתחוללת מהומה ובפנים – שממה. (מה זאת?)
- זאת היא החבורה הציונית הישנה עם הקונגרס האוי ואבוי האחרון שלה.
רבים מהקובלאים שלנו יחשבו, כי המימרה ש"בחוץ מתחוללת מהומה ובפנים [בקופה] שממה", מכוונת לקהילה (של קובל). ייתכן.
כן, א-פרופו הקהילה שלנו קרה בשבוע שעבר מעשה שכזה: התלמוד תורה נגד הקהילה.

הקהילה חשה, להבדיל, בדיוק כמו אותו בעל עגלה, שבדמעות בעיניו ביכה את סוסתו שזה אך התפגרה: "הוי, איזו סוסה זו היתה; זהב, תכשיט פאר. כל יום לימדתי אותה לאכול פחות ובדיוק כאשר היא כבר למדה לא לאכול מאומה, היא הולכת ומתפגרת לה".

ומעשה שהיה כך היה: מצבו החומרי של תלמוד התורה המקומי התדרדר והלך מיום אחד למישנהו והקהילה לא סייעה לו במאומה. באחרונה התדרדר המצב של תלמוד התורה עד כדי כך, שהחליטו לסגור אותו לגמרי. אומרים ועושים - נעלו את הדלתות ואת החלונות והיידה, העבירו את המפתח לקהילה. לו היו המפתחות עשויים מזהב, היה נמצא להם כיום בהחלט שימוש בקהילה הענייה שלנו. אבל מכיוון שאלה בסך הכל מפתחות מברזל פשוט – שלחו אותם בחזרה לגבאים של התלמוד תורה.

זה שולח את המפתחות לכאן וזה שולח את המפתחות לשם ובינתיים שמח בעיירה...

אבל על פי השמועה, לא תימשך השמחה עוד זמן רב, שכן (על מנת להשיג כספים להפעלת תלמוד התורה), עומדים ראשי הקהילה להתאסף ולהחליט על הגדלת מס הקהילה. ואז, כפי שאתם רואים, כבר בכלל לא יהיה שמח. ואם אני כבר חולק איתכם, קוראיי האהובים, את כל החדשות הטריות שלי, אספר לכם גם על עניין ה... שניקע (בשר חזיר). [ש' כמו שלימזל, י' כמו יידישער רעדאקטאר (העורך), נ' כמו ניאופלאזמה, ק' כמו "קול קובל", ע' כמו עם-הארץ] (הכותב מנסה להתנגח ב"קול קובל", שבועון המתחרה ל"חיינו", שבועון זה).

מישהו הפיץ את השקר, כי מישהו, שלומד כל יום את הדף היומי (כלומר יהודי דתי מאוד), שלח לנשיא עירנו, כטובת הנאה, נתח שניקע טרי. מובן מאליו, כי התברר שהמעשייה הזאת לא היתה ולא נבראה. יש אומרים, כי כאשר מגלים דבר כזה יש לצלם אותו (כדי שתהיה הוכחה לאמיתותו), או שכותבים את הסיפור במלואו, על כל פרטיו ודקדוקיו (ולא בעילום שם כפי שעשה כנראה השבועון "קול קובל"). ואילו ליצנים אומרים: מה יעשה זה שראה מה קורה, אבל איננו יכול לכתוב ולא לצלם?..

ויש לי לספר גם על הדאציה (מעון הקיץ) בהאראדלץ (כפר הנופש הורודולץ הסמוך לקובל), שגגה מלא חורים ושכאשר יורד עליה גשם, חשים כאילו נמצאים במקלחת.

אכן מקלחת כזאת, ועוד בחינם, קיבל אחד מאנשינו, שהתחשק לו השבוע לנשום מעט אוויר האראדלצי רענן: המסכן נרטב והצטנן. עכשיו הוא שוכב במיטתו מנוזל קשות. מעכשיו, כך הוא אומר, כבר לא ייסע עוד להאראדלץ.

אלא שבעניין זה ובעניין תעלות הניקוז שמתחת למיטות (כדי למנוע שלוליות של מי גשם) נכתוב לכם בפעם אחרת.

- - -

* בעמוד האחרון של הגיליון נאמר, כי מסיבות טכניות לא יופיע בו הפיליטון השבועי. אלא שהפיליטון כן מופיע, בעמוד 4, והמערכת ראתה צורך להוסיף לו את ההערה הבאה:

מאחר שממש לפני נעילת גיליון זה קיבלנו את הפיליטון מחברנו לעבודה, אנחנו מביאים אותו בעמוד הרביעי.